

6502 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TÜKETİCİ KREDİ SÖZLEŞMELERİNDE TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI

Arş. Gör. Esra GÜLTEKİN*

Öz

Mevcut piyasa ve toplumsal şartlar içerisinde tüketiciler, krediye daha çok ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla akdedilen tüketici kredi sözleşmelerinin sayısı ve çeşitleri de gün geçtikçe artmaktadır. Bu tip sözleşmelere ilişkin mülga Kanun'da ayrıntılı düzenlemeler yer almazken; 6502 sayılı Kanun, tüketici kredisine olan ihtiyacı ve sözleşmelerin nicelik olarak artışını da gözeteerek ayrıntılı düzenlemeler getirmiştir. Çalışmamızda, bu düzenlemeler kapsamında, tüketici kredi sözleşmesinin hukuki niteliği ve şekli belirlendikten sonra bu sözleşmenin tarafları olan kredi alan (tüketici) ile kredi verenin hak ve borçları, uygulamalarıyla beraber ortaya koyulmuştur. Tarafların hak ve borçlarına ilişkin ayrıntıların tespitiyle, kanun koyucunun amacına da hizmet edilerek tüketicinin kredi sözleşmesiyle girdiği ağır yük altında kendini daha bilinçli şekilde korumasına katkı sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler

Tüketici Kredi Sözleşmesi • Tüketici • Kredi Veren • Kredi • Hak ve Borçlar

* Arş. Gör., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye | Ress. Asst., Fatih Sultan Mehmet Vakıf University Faculty of Law Department of Civil Law, Istanbul, Turkey.

✉ egultekin@fsm.edu.tr • ORCID 0000-0001-5690-4162

✎ **Atıf Şekli** | Cite As: GÜLTEKİN Esra, "6502 Sayılı Kanun Kapsamında Tüketici Kredi Sözleşmelerinde Tarafların Hak ve Borçları", *SÜHFD.*, C. 29, S. 4, 2021, s. 3079-3120.

✎ **İntihal** | **Plagiarism**: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

THE RIGHTS AND OBLIGATIONS OF THE PARTIES IN CONSUMER CREDIT AGREEMENTS UNDER LAW NO 6502

Abstract

In the current market and social conditions, consumers need more credits. The number and types of consumer credit agreements signed to meet this need are increasing day by day. While there were no detailed regulations in the former Consumer Protection Law regarding such contracts, Law No. 6502 has introduced detailed regulations, taking into account the need for consumer credits and the increase in the number of contracts. Within the scope of these regulations, after determining the legal nature and form of the consumer credit agreement, the rights and obligations of credit recipient and lender, who are the parties to this agreement, are revealed together with their practices. With the determination of the details of the rights and obligations of the parties, it will serve the purpose of the legislator and contribute to the consumer to protect himself more consciously under the heavy burden he has entered with the credit agreement.

Key Words

Consumer Credit Agreement • Consumer • Lender • Credit • Rights and Obligations

GİRİŞ

Toplumdaki iktisadi birikimin eşit dağılmaması, sosyal tabakalar içerisinde, her kesiminin tüketim çemberine aktif katılmasına engel olmaktadır. Ancak içinde yaşadığımız çağ, üretimin çok fazla olmasına oranla tüketime de aynı şekilde artmasını beklemektedir. Böylece sürekli tüketimle sürekli üretim desteklenecek, geliştirilmiş iktisadi yapılanma korunmuş olacaktır. Bu amaçtan hareketle, sistem, finansal piyasalara istenilen düzeyde katılmayan kesimin de katılmasını sağlamak için zaman içinde çeşitli araçlar üretmiştir. Üretilen bu araçların en yaygın kullanılanlarından biri, kredilerdir¹.

¹ AKİPEK Şebnem, "Tüketici Kredileri", Milli Şerh, (Ed. Hakan TOKBAŞ, Özlem TÜZÜNER), İstanbul, Aristo, 2016, s. 482; DERYAL Yahya, Tüketici Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara, Seçkin, 2008, s. 153; YETİM Sedat, Kredi Kartları ve Tüketici Kredileri, Ankara, Sermaye Piyasası Kurulu Yayın No: 69, 1997, s. 44.

Tüketicilerin, kredi sistemine dâhil olarak, aslında mevcut olmayan paralarıyla ileriye dönük borçlanmaları² geçmişten bu yana artarak devam etmektedir. Bu durumda içinden çıkılmaz bir borç sarmalının ortasında kalan tüketici, karşısında, kendileriyle asla rekabet etme ihtimali olmayan kredi kuruluşlarını bulmaktadır. Sisteme hâkimiyetleri ve muhataplarının teknik finans hakkındaki bilgisizlikleri dolayısıyla, kredi kuruluşları, kurdukları sistemlerde kendilerini aşırı derecede kayırcı düzenlemeler yapabilmektedir³. Çoğunlukla genel işlem koşullarına yer verilen bu gibi sözleşmelerde⁴, irade özgürlüğü ve sözleşme özgürlüğündeki tarafların eşitliği ilkelerine aykırı⁵ durumlar söz konusu olduğunda, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da düzenlenen haksız şart hükümlerine başvurulabilmektedir. Ancak ilgili sözleşmede bu şekilde genel işlem koşuluna yer verilmese bile, kredi alan ve kredi verenin içinde buldukları şartlar arasındaki dengesizliği gidermek ve kredi alanın aşırı istismarını engellemek için tüketici kredileriyle ilgili özel ve ayrıntılı düzenlemeler yapmak gerekmiştir. Bu ihtiyacı gidermeyi hedefleyen kanun koyucu, gündelik hayatta tüketicinin en sık başvurduğu işlemlerden biri olan tüketici kredileriyle ilgili 6502 sayılı Kanun'da, 4077 sayılı mülga Kanun'a⁶ nispetle daha ayrıntılı düzenlemeler yapmıştır⁷. 4077 sayılı mülga

² BAYKAN Renan, "Türkiye'de Tüketici Kredileri", Tüketici Kredilerinde Yeni Gelişmeler, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-55, s. 56; CEYLAN Ebru, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Kredisini ve Kredi Kartı Sözleşmelerindeki Kişisel Teminatlarla İlgili Değerlendirmeler" (Teminat), Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.17, 2021, s. 94; DERYAL, s. 153; YETİM, s. 60.

³ ZEVKLİLER Aydın/ÖZEL Çağlar, Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara, Seçkin, 2016, s. 228; AKİPEK, Milli Şerh, s. 485; DERYAL, s. 157; CEYLAN, Teminat, s. 94; YETİM, s. 43.

⁴ AKİPEK Şebnem, Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisini, Ankara, Seçkin, 1999, s. 241; BAYKAN, S. 56.

⁵ AKİPEK Şebnem, AYDOĞDU Murat, "Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar", Milli Şerh, (Ed. TOKBAŞ Hakan, TÜZÜNER Özlem), İstanbul, Aristo, 2016, s.128; BAYKAN Renan, Tüketici Hukuku Mevzuata İlişkin Yorum-Eleştiri-Öneri (Mevzuat), 2. Baskı, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2005-41, s. 206; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 119.

⁶ RG, S. 22221 T. 08.03.1995.

⁷ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 119; AKİPEK, Milli Şerh, s. 483; BAYSAL Başak, "Tüketici Kredisini (TKHK m. 22-31)", Yeni Tüketici Hukuku Konferansı (Derleyen Murat İNCEOĞLU), İstanbul, On İki Levha, 2015, s. 275; YÜCE BİLGİN, Melek, "Tüketicinin

Kanun'da tüketici kredisi konusu, sadece 10. maddede "Tüketici Kredisi" başlığı ile düzenlenmişken; 6502 sayılı Kanun, "Tüketici Kredisi Sözleşmeleri"ni on madde halinde ayrıntılı bir şekilde düzenlemiştir. Değişen ve gelişen piyasa şartları, tüketicinin korunmasının çeşitlendirilmesini de kaçınılmaz kılmaktadır; fakat 4077 sayılı mülga Kanun ve daha sonra 40822 sayılı Kanun ile yapılan eklemeler bu anlamda yetersiz kalmıştır⁸. Bu yetersizlikler, güncel AB yönergelerine uygun biçimde 6502 sayılı Kanun ile giderilmeye çalışılmıştır⁹. Bu iki düzenleme arasındaki temel fark, 4077 sayılı Kanun'da yalnızca "nakit para ödücü" tüketici kredisi olarak kabul edilmişken¹⁰; 6502 sayılı Kanun'da "ödeme erteleme veya benzeri finansman şekilleri" de tüketici kredisinin konusu kabul edilmiştir¹¹. Kredisinin kapsamını genişleten bir yaklaşımla yapılan bu düzenlemelerle, kredi verenin kanunu dolanmasının önüne geçilerek tüketicinin daha kapsamlı korunması da sağlanmıştır¹². Kanun koyucu, bu düzenlemelerde hukuk politikası tercihleri yaparak tüketici lehine düzenlemeler getirmiş ve taraflar arası eşitsizliği bu şekilde azaltmaya çalışmıştır.

Bu çalışmada ise tüketici kredi sözleşmesinin mahiyeti ele alınacağı gibi, bu sözleşmeyi akdeden tarafların hak ve borçları 6502 sayılı Kanun ve Yönetmelik kapsamında açıklanmaya çalışılacaktır.

Korunması Hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Tüketici Kredileri", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XI S. 2 (2014) – C.XII S.1 (2015), s. 405.

- ⁸ ÖZSUNAY, Ergun, "AB Hukukunda Tüketici Kredileri", Tüketici Kredilerinde Yeni Gelişmeler, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-55, s. 23.
- ⁹ ATAMER M. Yeşim, Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması, İstanbul, On İki Levha, 2016, s. 7; BAYSAL, s. 274; EKER Ece Ayça, Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları (Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020, s. 10.
- ¹⁰ ÖZTEK Selçuk, "Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar", Bankacılar Dergisi, S. 67, 2008, s. 6; CEYLAN, Ebru, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri- I -" (Tüketici-1), TBB Dergisi, Sayı 79, 2008, s. 44; DERYAL, s. 154; YETİM, s. 59; BAYKAN, Mevzuat, s. 388.
- ¹¹ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 229; YÜCE, s. 406; ATAMER, s. 25.
- ¹² EKER, s. 11.

TÜKETİCİ KREDİSİ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE ŞEKLİ

A. TANIMI ve TARAFLARI

Tüketici kredi sözleşmesi, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (TKHK)¹³'ün dördüncü kısmının ikinci bölümünde ele alınmıştır. Kanun'un 22. maddesinde tüketici kredi sözleşmesinin tanımına yer verilmiştir. Kanun'un yaptığı tanıma göre "*Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya kredi vermeyi taahhüt ettiği sözleşmeyi ifade eder*". TKHK'na kaynaklık eden 2008/48/EC sayılı AB Yönergesi'nin tanımı da aynı yöndedir. AB Yönerge'sinin 3/c maddesine göre; "*Kredi sözleşmesi, tüketicinin tedariki boyunca söz konusu hizmetlerin veya malların bedelini taksitle ödediği sürekli hizmet veya aynı şekilde mal tedariki ile ilgili bir hüküm içeren sözleşmeler hariçinde, bir kredi verenin vadeli ödeme, borç veya benzeri bir finansal istikraz formunda bir tüketici kredisi vermesine aracılık eden bir sözleşmedir*"¹⁴.

Tüketici kredi sözleşmesi, farklı işlemlere yönelerek birçok şekilde yapılabilir. İçinde bulunulan dönemin ihtiyaçlarına göre artan tüketici kredisi türleri, farklı kıstaslara göre değişik şekillerde tasnif edilebilir. Bu kapsamda tüketici kredileri; konusuna göre nakdi-gayri nakdi, teminatlı-teminatsız, döviz kredileri-dövize endeksli krediler olarak ayrılabilir gibi süre bakımından da belirli süreli ve belirsiz süreli krediler olarak sınıflandırılabilir¹⁵. Tahsis esasına göre tüketici kredisi türleri de üç ana grupta toplanabilir¹⁶: serbest tüketici kredileri, ön tahsisli kredili satış (taksitle satış, bağlı kredi, finansal kiralama, tedarik kredisi), satış sonrası tahsisli krediler (kredi kartları, taksitli kartlar, cari hesap şeklinde işleyen krediler).

¹³ RG, S. 28835 T. 28.11.2013.

¹⁴ TOKBAŞ Hakan, Tüketici Hukuku ile İlgili Avrupa Birliği Direktifleri (Türkçe Metinleri), İstanbul, Aristo, 2015, s. 216.

¹⁵ YILMAZ Abdülhamit, Belirli Süreli Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul, On İki Levha, 2018, s. 55 vd; EKER, s. 47 vd.

¹⁶ BAYKAN, S. 56.

Yapılan tanımlara göre tüketici kredi sözleşmesinin tarafları kredi veren kuruluş ve kredi alan tüketicidir. TKHK'un Tanımlar başlıklı 3. maddesinin k bendinde tüketici, "Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi" olarak tanımlandığından kredi alan tüketici de ticari veya mesleki olmayan amaçlarla kredi aldığı müddetçe gerçek veya tüzel kişi olabilecektir. Tüketici kredi sözleşmesi bakımından da tüketim amaçlı kredi alan kişi, bu sözleşmenin tarafı sıfatına sahiptir. Kanun'un 3. maddesinin ğ bendinde yapılan "kredi veren" tanımına göre ise kredi veren, mevzuata göre yetkili gerçek veya tüzel kişi olabilecektir. Düzenleme, kredi veren kuruluşu, eski düzenlemedeki gibi banka veya finansman kuruluşu şeklinde tüzel kişi¹⁷ olarak sınırlamamış, AB Yönergesi ile uyumlu olarak, kredi vermeye yetkili herkesi bu kapsama dâhil etmiştir¹⁸. Ancak kredi veren tarafın bu sınırlamanın dışına çıkarılmış olmasının hiçbir kıstasa tabi olmadığı anlamına gelmeyeceğinin altı çizilmiştir. Buna göre kredi veren eğer gerçek kişiyse, kredi verme işini ticari işletmesi veya faaliyeti kapsamında gerçekleştiriyor olması gerekir; aksi halde bu kişinin tüketici kredi sözleşmesinde kredi veren taraf olamayacağı belirtilmektedir¹⁹.

Bu sözleşmede kredi veren, tüketiciye kredi vermekte veya kredi vermeyi taahhüt etmektedir. Ancak sözleşme kapsamında edimler tek tip değildir; hem kredi verenin hem de tüketicinin edimleri çeşitli şekillerde belirlenebilmektedir²⁰. Kredi veren, sözleşme konusu krediyi, birden çok finansman aracıyla yapabilecektir ki bunların başında ödemenin ertelenmesi, tüketiciye ödünç verilmesi, tüketicinin borcunun

¹⁷ CEYLAN Ebru, Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu (Kredi Kartı), İstanbul, Beta, 2010, s. 12; AKİPEK, Milli Şerh, s. 489; BAYKAN, Mevzuat, s. 388.

¹⁸ AKİPEK, Milli Şerh, s. 489; İNAL Tamer, Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin, 2014, s. 320; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 230.

¹⁹ GÜMÜŞ Mustafa Alper, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Cilt 1, İstanbul, Vedat, 2014, s. 178; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 230; ; EKER, s. 17.

²⁰ ÇINAR Ömer, "Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Hükümleri", (Ed. TOKBAŞ Hakan, KURŞUN Ali Suphi), Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları, İstanbul, Aristo, 2017, s. 37.

taksitlendirilmesi²¹ gelmektedir. Ödemenin ertelenmesi şeklinde verilecek kredide, erteleme anlaşmasının henüz ilişkinin başında veya ödemenin vadesi geldiğinde kararlaştırılmış olması da sözleşmenin tüketici kredi sözleşmesi olarak nitelenmesi bakımından bir farkı olmayacaktır²². Bunun yanında tüketiciye nakdi bir tutarın ödenmesini de kredi veren borçlanabilir. Ancak bunlar sınırlı yollar olmayıp, Kanun'un lafzında da belirtildiği gibi bunlara benzer yollarla da tüketiciye kredi verilmesi mümkün olmaktadır²³. Kredi verenin bu sözleşmeyi yapmaktaki menfaatini ise tüketiciden alacağı faiz, masraf, komisyon, vade farkı veya benzeri başka bir araç sağlayacaktır. Burada belirtilen faiz, anapara faizini kast ederken; benzeri menfaat ise komisyon, vade farkı ve benzer isimlerle alınan ödemelerin yanında yapılan gerçek masraf tutarını önemli ölçüde aşan masraf ödemelerini de kapsar²⁴. Eğer kredi veren, bu sözleşme ile hiçbir menfaat sağlamayacaksa, artık özel korumayı gerektiren tüketici kredi sözleşmesinden değil²⁵; faizsiz ödünç sözleşmesinden bahsetmek gerekecektir²⁶. Kanun'un tanımında belirtilen kredinin, ödemenin ertelenmesi işlevini haiz olması aranmaktadır.

Kredi tanımı yalnızca TKHK'da değil; bankacılık hukukunda da yer almaktadır. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda²⁷ 48. maddede krediler, nakdi ve gayri nakdi krediler şeklinde birlikte düzenlenmiştir²⁸. Ancak bu

²¹ YÜCE, s. 408; OZANOĞLU Hasan, Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi, Ankara, Bankacılık Enstitüsü Yayınları, 1999, s. 169, yazar taksitle satım sözleşmesinin en klasik tüketici kredisi türü olduğunu belirtir.

²² ZEVKLİLER/ ÖZEL, s. 231.

²³ CEYLAN Ebru, 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Getirdiği Düzenlemeler, İstanbul, Leges, 2015, s. 41; AKİPEK, Milli Şerh, s. 489.

²⁴ GÜMÜŞ, s. 179.

²⁵ ATAMER, s. 18.

²⁶ YÜCE, s. 407; KARAKOCALI Ahmet/KURŞUN Ali Suphi, Tüketici Hukuku, İstanbul, Aristo, 2015, s. 99.

²⁷ RG, S. 25983 T. 19.10.2005.

²⁸ "Krediler Madde 48 — Bankalarca verilen nakdî krediler ile teminat mektupları, kontrgarrantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayri nakdî krediler ve bu niteliği haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdî krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayri nakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon

kredilerin tüketici kredi sözleşmesi kapsamında kredi niteliğinde olması için ödemenin ertelenmesini, ödünç veya benzeri finansman sağlaması gerekir ki Bankacılık Kanunu'ndaki kredilerin hepsi bu özelliği taşımaz. Gayri nakdi kredilerin, banka teminat mektubu örneğinde olduğu gibi, üçüncü kişilere karşı teminat işlevi ön planda olduğundan; bu kredi türü, tüketici kredisi için aranan işlevleri yerine getiremeyecektir²⁹. Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği³⁰, Kapsam'a ilişkin 2. maddesinin 5. bendinde³¹ tüketici kredi sözleşmesinin sınırlarını daha net çizmiştir. Kanunda gayri nakdi kredilere ilişkin açık hüküm bulunmamasına rağmen Yönetmelik, gayri nakdi kredileri, tüketici kredi sözleşmesinin dışında tutmuştur. Bu düzenleme, tüketici kredi sözleşmesi yapmakla, tüketicinin elde etmek istediği ödemenin ötelenmesi amacına uygun olacaktır. Ancak gayri nakdi kredi, tüketicinin borcunun ötelenmesini veya taksitlendirmesini ya da avans şeklinde kullanmasını sağlıyorsa, bu da nakdi kredi şekline dönüşerek tüketici kredi sözleşmesi olarak değerlendirilecektir³².

TKHK m. 22' de, tüketici kredilerini düzenlerken kredi kartı sözleşmelerine de ayrıca yer vermiştir. Kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sayılıp sayılmayacağı mülga 4077 sayılı Kanun döneminde

sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır. Birinci fıkrada belirtilenlere ilâve olarak, kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da bu Kanun uygulamasında kredi sayılır”.

²⁹ BAYSAL, s. 283; BAYKAN, Mevzuat, s. 382.

³⁰ RG, S. 29363 T. 22.05.2015.

³¹ “(5) Bu Yönetmelik hükümleri, aşağıda sayılan sözleşmeler hakkında uygulanmaz:

a) Konut finansmanı sözleşmeleri.

b) Kredinin otuz gün içerisinde geri ödenmesini gerektiren kredili mevduat hesabı sözleşmeleri ile çek, teminat mektubu gibi gayrinakdi kredi sözleşmeleri.”

³² YILDIRIM AKKAYAN Ayça, “Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 73- 1, 2016, s. 265.

tartışmalıydı³³. Bu tartışmalar, hem Kanun'da açık hüküm bulunmaması hem de tüketici kredisi tanımının belli sınırlar içinde yapılmasından kaynaklanıyordu. 2003 tarihinde 4822 sayılı Kanun ile yapılan önemli değişikliklerde kredi kartı sözleşmelerine ilişkin de bir düzenleme eklendi. Tüketici kredilerini düzenleyen 10. maddeye eklenen 10/A maddesinde "*Kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile nakit çekim suretiyle kullanılan krediler de 10 uncu madde hükümlerine tabidir.*" hükmüne yer vermek suretiyle kredi kartlarını tüketici kredisi olarak tanımıştır. Bu değişiklikten sonra doktrinde de kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi niteliğine sahip olduğu yönünde görüşler belirtilmiştir³⁴. Bu sayede kredi kartlarına ilişkin tartışma da sona ermiştir³⁵. Ayrıca bankacılık hukukunun da güncel düzenlemeleri kapsamında kredi kartlarını kredi kapsamında değerlendirdiği sonucuna varılabilecektir³⁶. Bu kapsamda bir değerlendirme yapıldığında, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu³⁷ m. 50/V hükmünde de "*... kredi kartı verilmesi suretiyle kullanılacak krediler...*" ifadesiyle, kredi kartlarının kredi kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu³⁸ bu konuda açık bir düzenleme yapmamakla beraber; gerek genel düzenleme sistematığı gerekse kanunlaşma sürecindeki gelişmeler, kredi kartlarının gerçek kişiler bakımından tüketici kredisine ilişkin hükümlere tabi olacağı sonucuna ulaştırmaktadır³⁹.

6502 sayılı Kanun'un kredi kartı sözleşmelerine ilişkin düzenlemesi incelendiğinde ise kredi kartı sözleşmelerine ilişkin açık bir ifadeye yer verilmesine rağmen her türlü kredi kartı sözleşmesinin doğrudan tüketici

³³ Tartışmaların ayrıntıları için bakınız; CEYLAN, Kredi Kartı, s. 33 vd; BUHUR Oğuzhan, Hukuki Yönleriyle Kredi Kartı, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha, 2021, s. 22.

³⁴ Görüş bildiren yazarlar için bakınız; CEYLAN, Kredi Kartı, s. 33, BAYKAN, Mevzuat, s. 405; AKİPEK, s. 187.

³⁵ CEYLAN, Kredi Kartı, s. 32; BUHUR, s. 28.

³⁶ CEYLAN, Kredi Kartı, s. 37.

³⁷ RG, S. 25983 T.19.10.2005.

³⁸ RG, S. 26095 T.23.02.2006.

³⁹ TBB Kredi Kartları Çalışma Grubu, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu Değerlendirme Toplantısı Bankacılık Dergisi S. 56, 2006, s. 95; CEYLAN, Kredi Kartı, s. 36.

kredisi kabul edilmediği anlaşılmaktadır⁴⁰. Kanun koyucu 22. maddenin ikinci fıkrasında, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredi sözleşmesi olarak değerlendirilebilmesi için bazı ek şartlar aramıştır⁴¹. Düzenlemeye göre, tüketicinin ödemesinin en az üç ay ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödenmesi imkânının sağlanması hallerinde tüketici kredi sözleşmesi olarak kabul edileceği düzenlenmiştir. Bu şartları sağlamayan bir kredi kartı tüketici kredisi değil; yalnızca bir ödeme aracı olacaktır⁴². Bu noktada önemli olan, tüketicinin bu imkânı kullanarak en az üç ay sonra ödeme yapıp faiz ödemesi değildir. Tüketici ödemelerini geciktirmeksizin yaparak hiç faiz ödemeyebilir. Ancak önemli olan, tüketici kullanmasa bile kendisine bu imkânın verilmiş olmasıdır⁴³. Yine aynı bakış açısıyla, tüketiciye en az üç ay ödeme erteleme imkânı veren, kullanımındaki diğer kartlar da kredi kartlarına ilişkin bu düzenlemeye tabi olacaktır⁴⁴. Buna karşın, kredi kartı kullanımında birden fazla taksitle bölünüyorsa bile bu bölünme belli bir menfaat karşılığında yapılmıyorsa, yani tek çekim fiyatı ile taksitli fiyatı arasında fark yoksa yapılan işlem tüketici kredisi olarak değerlendirilemeyecektir⁴⁵.

B. TÜKETİCİ KREDİ SÖZLEŞMELERİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Tüketici kredi sözleşmesinin hukuki niteliği, 4077 sayılı Kanun öncesinde, 4077 sayılı Kanun döneminde ve 4822 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler döneminde tartışmalıydı⁴⁶. Bu dönemlerde önce sözleşmenin Kanun tarafından hiç düzenlenmemiş olmasından hareketle, sözleşmenin atipik bir sözleşme olduğu sonucu çıkarılıyordu⁴⁷. 4077 sayılı

⁴⁰ BUHUR, s. 30; GÜMÜŞ, s. 179; AKİPEK, Milli Şerh, s. 491; CEYLAN, Teminat, s. 101.

⁴¹ ZEVLİLER/ÖZEL, s. 236; YILDIRIM, s. 267; AKİPEK, Milli Şerh, s. 491.

⁴² AKİPEK, Milli Şerh, s. 491; AYDOĞDU Murat, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, Adalet, 2015, s. 239; ATAMER, s. 27.

⁴³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 491; BAYSAL, s. 287; EKER, s. 13.

⁴⁴ BAYSAL, s. 287; EKER, s. 13.

⁴⁵ ÇABRİ Sezer, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Ankara, Adalet, 2016, s. 379; GÜMÜŞ, s. 181.

⁴⁶ Tartışmalara ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bakınız, GEZDER Ümit, Tüketici Kredi Sözleşmeleri, İstanbul, Beta, 1998, s. 67; ASLAN İ. Yılmaz, Tüketici Hukuku Dersleri, 4. Baskı, Bursa, Ekin, 2013, s. 200; KARA İlhan, Tüketici Hukuku, Ankara, Engin, 2012, s. 577; AKİPEK, s. 213; EKER, s. 44.

⁴⁷ AKİPEK, s. 213.

Kanun'da yapılan tüketici kredi düzenlemesinin, sözleşmenin asli edimlerini hüküm altına almamış olması dolayısıyla sözleşmenin yine atipik bir sözleşme olduğu sonucuna varan görüşler olduğu gibi uygulamadaki birçok soruna çözümler getiren düzenlemesi dolayısıyla tipik sözleşme olduğu çıkarımı da yapıyordu. 4077 sayılı Kanun'da, 4822 sayılı Kanun ile 2003 yılında yapılan değişiklikle tüketici kredi sözleşmesi tanımı sonrası, bu sözleşmenin isimli sözleşme niteliğine sahip olmasıyla ilgili bir şüphe kalmamıştır⁴⁸.

6502 sayılı TKHK bakımından, tüketici kredi sözleşmelerinin isimsiz sözleşme olma iddiası bulunmamaktadır. Zira Kanun 22 ila 31. maddeler arasında ayrıntılı bir şekilde tüketici kredi sözleşmelerini, tarafların hak ve borçlarını düzenlemiştir. Bu düzenlemeye göre tüketici kredi sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir⁴⁹. Kredi verenin borcu; nakdi bir tutarın ödenmesi, ödemenin ertelenmesi veya taksitlendirilmesi olabileceği gibi kredi kartı sözleşmesi söz konusu ise bu sözleşmede ödemenin üç aydan fazla ertelenmesi ya da taksitlendirilmesidir. Tüketicinin borcu ise, kredi verenin borcuna karşılık, kredi verene faiz veya benzeri bir menfaat ödemesidir. Kanun'da hem bağlı krediler hem de bağlı kredi niteliğinde olmayan sözleşmeler asli edim yükümlülükleri ile düzenlenmiştir. Bu bakımdan hem bağlı hem de diğer tüketici kredi sözleşmeleri isimli sözleşme niteliğindedir⁵⁰.

C. TÜKETİCİ KREDİ SÖZLEŞMELERİNİN ŞEKLİ

TKHK m. 22/3 hükmü⁵¹, tüketici kredi sözleşmelerinin geçerliliğini yazılı şekilde yapılmış olması şartına bağlamıştır. Belirtilen bu şekil, sözleşme açısından geçerlilik şeklidir⁵². Yazılı şekle uyulmaksızın yapılan tüketici kredi sözleşmesi batıl olacaktır. Düzenleme, şekle aykırılığın yaptırımını geçersizlik olarak düzenlemekle birlikte, bu geçersizliği ileri sürme

⁴⁸ AKİPEK, s. 214.

⁴⁹ AKİPEK, Milli Şerh, s. 486; ÖZTEK, s. 8; CEYLAN, Tüketici-1, s. 49; EKER, s. 42.

⁵⁰ ÇINAR, s. 41; EKER, s. 42.

⁵¹ "Tüketici kredisi sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan kredi veren, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez."

⁵² ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 242; AKİPEK, Milli Şerh, s. 496; ÖZTEK, s. 10; YÜCE, s. 409.

bakımından kredi verene ilişkin özel bir düzenleme getirmiştir. Kredi veren, yazılı yapmayarak geçersiz akdettiği tüketici kredi sözleşmesinin geçersizliğini, sonradan tüketici aleyhine ileri süremeyecektir. 4077 sayılı Kanun'da sözleşmenin belirtilen şekilde yapılmaması halinde yaptırımının ne olacağı belirtilmediğinden doktrinde tartışmalı sonuçlar ortaya çıkmaktaydı⁵³. 6502 sayılı Kanun'da şekle aykırılık hali yaptırımıyla birlikte düzenlendiğinden bu tartışmalara son vermiştir. Maddenin gerekçesinde de sözleşmenin yazılı olarak düzenlenmesinin kredi verenin yükümlülüğünde olduğu belirtilmiş, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen kredi verenin de geçersizliği ileri sürme hakkı olmadığına altı çizilmiştir⁵⁴.

Bu düzenlemenin, tek taraflı bağlamazlık (esnek hükümsüzlük) hükmü olduğu ileri sürülmüştür⁵⁵. Bazı yazarlar ise tek taraflı geçersizlik olduğunu ileri sürmüşlerdir; yani geçersizlik sadece tüketici tarafından ileri sürülebilecek, kredi veren tarafından ileri sürülemeyecektir⁵⁶. Doktrinde bir görüş de bu geçersizliğin butlan olmakla beraber, aslında kendine özgü (sui generis) bir geçersizlik olarak anlaşılması gerektiğini ileri sürmüştür⁵⁷. Bir diğer görüşte ise bu hüküm kapsamında yalnızca kredi veren tarafından değil; tüketici tarafından ileri sürülmesinin de hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olabileceği belirtilmiştir⁵⁸.

Geçersizliğin kredi veren tarafından ileri sürülememesi hükmü, her ne kadar uygulamada sıkça rastlanan, kredi verenlerin geçersizlik iddialarına açık bir yasak getirmek istenmişse de aslında bu düzenleme olmasaydı da aynı yaptırım, TMK'nın ikinci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen, hakkın kötüye kullanılması yasağı uyarınca da elde edilebilecekti⁵⁹. Zira kredi veren, uzmanlığı gereği, tüketici kredi sözleşmesini yazılı şekilde yapması gerektiğini bilmesine rağmen bu şekle uygun

⁵³ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 242; ÖZTEK, s. 10; EKER, s. 70.

⁵⁴ (çevrimiçi, et.19.08.2021) <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>

⁵⁵ BAYSAL, s. 290; AYDOĞDU, s. 240; tartışmalar için bkz. ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 243.

⁵⁶ ÇABRİ, s. 394; KARAKOCALI/KURŞUN, s. 102.

⁵⁷ İNAL, s. 739.

⁵⁸ YÜCE, s. 409.

⁵⁹ ÇABRİ, s. 394; GÜMÜŞ, s. 183; ATAMER, s. 92.

yapmayarak daha sonra da bu geçersizliği tüketici aleyhine ileri sürmek suretiyle Kanun'un şekil şartı getirmekle korumaya çalıştığı menfaatin dışında, açıkça hakkını kötüye kullanmış olacaktır⁶⁰. Dolayısıyla kredi verenin bu iddiası TMK m. 2/2 uyarınca geçerli bir iddia olarak kabul edilmeyecektir⁶¹.

Kanun'un 31. maddesi, sözleşmenin zorunlu içeriğinin Yönetmelik'çe belirleneceğine işaret etmiştir; fakat Kanun'da düzenlenmesi gereken bu unsurların Yönetmelik'in belirlemesine bırakılması, isabetli bulunmamıştır⁶². Yönetmelik'in 10. maddesi de şekle ilişkin yazılılık şartını belirtmekle beraber, zorunlu içeriği de düzenlemiştir. Zorunlu içeriğin belirtildiği bu düzenlemeye göre *"tüketici kredisi sözleşmesinin; en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenmesi ve bir örneğinin, kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur"*.

Tüketici kredi sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmamasının yaptırımını geçersizlik olarak belirlenmiş olmasına rağmen; sözleşmenin zorunlu içeriğine uyulmamış olmasının yaptırımını düzenlenmemiştir. Bu düzenleme, doktrinde zorunlu içeriğe uymamanın da kesin hükümsüzlük yaptırımına uğrayacağı ve devamındaki *"tüketici aleyhine ileri sürülemez"* ifadesinin de TMK m. 2/2'ye göre hakkın kötüye kullanılması teşkil edeceği şeklinde yorumlanmıştır⁶³. Ancak bu durumda, TKHK'un ikinci kısmında yer alan *"Temel İlkeler"* başlığındaki 4. madde⁶⁴ düzenlemesine başvurmak da sözleşmeyi ayakta tutmak bakımından işlevsel

⁶⁰ OĞUZMAN M. Kemal *"Şekil Noksanı Sebebiyle Butlan Dermeyanı Hakkının Suiistimali"*, İstanbul Barosu Dergisi, C. XXIX S. 6, 1995, s. 256; AKYOL Şener, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, 2. Bası, İstanbul, Vedat, 2006, s. 24.

⁶¹ AKİPEK, Milli Şerh, s. 497.

⁶² GÜMÜŞ, s. 182, yazar, Kanun'la düzenlenmesi gereken bu hususa ilişkin, Yönetmelik'e yapılan atfın ağır bir yetki gaspına yol açtığını belirtmektedir; aynı yönde AKİPEK, Milli Şerh, s. 484; YÜCE, s. 410.

⁶³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 497.

⁶⁴ *"...Sözleşmede bulunması gereken şartlardan bir veya birkaçının bulunmaması durumunda, eksiklik sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Bu eksiklik sözleşmeyi düzenleyen tarafından derhâl giderilir"*.

olacaktır⁶⁵. Bu hükme göre, zorunlu içeriğe uyulmamış olması halinde doğrudan sözleşmenin geçersizliği sonucuna ulaşılmayacaktır. Zorunlu içeriğin yok veya eksik olması halinde, eksikliği sözleşmeyi düzenleyen derhal giderecektir. Yani tüketici kredi sözleşmesinde sözleşmeyi düzenleyen sıfatıyla kredi veren, Yönetmelik'te belirtilen zorunlu içerikteki eksikliği derhal tamamlayacaktır.

I. TÜKETİCİ KREDİSİNİN HÜKÜMLERİ

A. KREDİ VERENİN BORÇLARI

TKHK m. 22'de, tüketici kredi sözleşmesinin tanımı yapılırken tarafların asli edimleri de düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, kredi veren, nakdi ödeme veya tüketicinin ödemesinin ertelenmesi, ödemenin taksitlendirilmesi ya da benzer finansman araçlarıyla kredi vermeyi borçlanmaktadır. Bunlar kredi verenin asli borçları olmakla birlikte, kredi verene Kanun başka bazı borçları da yüklemiştir. Bunların en başında, tüketiciyi koruma niteliği dolayısıyla, sözleşmeden önce ve sözleşme esnasında tüketicinin bilgilendirilmesi borcu gelmektedir⁶⁶.

1. SÖZLEŞME ÖNCESİ BİLGİLENDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülüğü, TKHK m. 23⁶⁷'te düzenlenmiş, ön bilgilendirmenin ayrıntıları, Kanun'un 31. maddesinin yönlendirmesiyle, Yönetmelik'in ikinci bölümünde ayrıca ele alınmıştır. Buna göre, sözleşmenin tam olarak kurulmasından önceki süreçten başlayarak kredi verenin borçları başlatılmıştır. Kanun, bu yükümlülüğün hem kredi verene hem de kredi almada aracı olan kişiye ait olduğunu belirtmiştir. Buna göre, kredi verenin ön bilgilendirme yükümlülüğü, kredi veren veya aracının, kredinin şartlarını tüketiciye bildirmeleri ile yerine getirilmiş olacaktır. Bilgilendirmenin gerçekleşmiş kabul edilebilmesi için, kredinin şartlarının yazılı olduğu form, tüketiciye verilmelidir. Kanun, tüketiciye verilecek bu formun süresi olarak makul süreyi

⁶⁵ BAYSAL, s. 290; EKER, s. 74.

⁶⁶ CEYLAN Ebru, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri – II" (Tüketici-2), TBB Dergisi, Sayı 80, 2009, s. 127.

⁶⁷ "Kredi verenin ve varsa kredi aracısının, tüketiciye, teklif ettikleri kredi sözleşmesinin koşullarını içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermesi zorunludur."

öngörmüştür. Tüketicie verilecek bu form, kredi veren için bağlayıcı nitelikte olacaktır; yani kredi veren bu formda beyan ettiği hususları tek taraflı değiştiremeyecektir⁶⁸.

Ön bilgilendirmenin amacı, taraflar arasındaki bilgi asimetrisini gidermek⁶⁹ ve böylece aydınlatılmış tüketicinin kredi sözleşmesi akdetmesidir⁷⁰. TKHK'un 23. maddesinin gerekçesinde⁷¹, ön bilgilendirmenin, tüketicilere tanınan son kez düşünme ve araştırma süresi olduğu belirtilmiştir. Gerekçeye göre, bu süreçte tüketici, kredi sözleşmesinin şartları hakkında bilgi sahibi olabilecek ve kararlarını daha bilinçli verebilecektir. Bu sayede tüketicinin, sözleşme serbestisi ilkesi kapsamında sözleşmenin tarafını ve içeriğini belirleme hakkı korumaya alınmış olur⁷².

Yönetmelik'in 5. maddesi, ön bilgilendirmenin şeklini hükme bağlamıştır. Buna göre, ön bilgilendirme aracı olan *"bilgi formlarının; en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenmesi ve bir örneğinin kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur"*.

Yönetmelik, ön bilgilendirmenin zorunlu içeriğine dair düzenlemesini, belirli süreli tüketici kredisi ve belirsiz süreli tüketici kredisi için ikiye ayırarak yapmıştır. Belirli süreli tüketici kredisindeki ön bilgilendirmeye ilişkin zorunlu içerik 6. maddede düzenlenmişken; belirsiz süreli kredi sözleşmelerine ilişkin düzenleme 7. maddede ele alınmıştır. Bu maddelerde tüketicinin bu sözleşmeyi akdederse sonuç olarak nasıl bir borç altına gireceğini, hak ve borçlarını öğrenmesi amaçlanmıştır⁷³.

⁶⁸ ÇABRİ, s. 404; EKER, s. 85.

⁶⁹ BAYSAL, s. 291.

⁷⁰ AKİPEK, Milli Şerh, s. 499; BAYSAL, s. 295; CEYLAN, Tüketici-2, s. 127.

⁷¹ (çevrimiçi, et. 19.08.2021) <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

⁷² AKİPEK, Milli Şerh, s. 500; "...tüm tüketici sözleşmelerinin kurulması öncesinde ve kurulması sırasında tüketicinin bilgilendirilmesi yükümlülüğünün düzenlendiği bütün hallerde amaç, taraflar arasındaki dengesiz durumu gidermek ve tüketicinin de bilgilendirilmiş bir şekilde sözleşme kurmasına imkân tanımadır. Zaten Tüketicinin Korunması hakkındaki Kanunun varlık nedeni muazzam örgütlülüğe sahip banka ve sigorta gibi dev kurumlarla imzalanan sözleşmelerde birey olarak zayıf konumdaki tüketiciyi korumaktır..."(13. HD., E. 2014/27392 K. 2015/26413 T. 7.9.2015) (çevrimiçi, www.lexpera.com.tr., et. 19.08.2021)

⁷³ "...Sözleşmenin imzalandığı tarihte tüketiciye kredi açarken kendi alacağını, menfaatleri doğrultusunda adi kefalet ya da maaştan ödeme taahhüdüyle teminat altına

Özellikle faiz oranlarının temsili örnekler üzerinden anlatılması düzenlenmesi ile bu konuda uzmanlığı olmayan tüketici için de gerekli aydınlatmanın sağlanmış olması amaçlanmıştır. Bu maddeler sayesinde tüketici, aldığı krediyi ne kadar farkla geri ödeyeceğini net bir şekilde bilebilecek duruma gelebilecektir⁷⁴.

Ön bilgilendirmenin süresi için Kanun'da öngörülen "makul süre"den ne anlaşılması gerektiği tartışılabilir⁷⁵. Kanun'da, m.40'ta ön ödemeli konut satış sözleşmesi ve m.50'de devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri için, ön bilgilendirmenin "en az bir gün önce" yapılması gerektiği düzenlenmiştir. Bir görüş, tüketici kredi sözleşmeleri için de bu bir günlük sürenin uygulanabileceğini ileri sürmüşlerdir⁷⁶. Fakat tüketici kredi sözleşmesi için bu şekilde açık bir düzenleme yapılmadığına göre, bunun kanun koyucunun bilinçli tercihi olduğu kabul edilerek, makul süreyi doğrudan sözleşmeden en az bir gün önce olarak anlamamak gerekmektedir⁷⁷. Bir başka görüş ise, burada amacın diğer kredi imkânlarıyla kıyaslanması olduğundan bu teklifin diğerleriyle mukayese edilmesi için 3-4 günlük sürenin makul süre olabileceğini belirtmiştir⁷⁸. Bir başka görüşün savunduğu gibi her somut duruma göre makul süre değerlendirmesinin yapılması gerekir⁷⁹. Makul süreyi, ön bilgilendirmenin amacıyla birlikte değerlendirerek, tüketicinin yeterince düşünmesine, kıyas yapmasına ve bilinçli bir şekilde karar vermesine yetecek kadar

alırken, tüketicinin ölümü halinde eş ve çocuklarını koruyacak şekilde kredi borcunun sigortalı olarak bilgilendirme yapmaması hukuken korunamaz. Banka kredi hakkında bilgilendirme yükümlülüğünün yapıldığını ispat etmek zorundadır. Olayda davalı bankanın 15.09.2010 tarihli bilgilendirme formu adlı içeriği doldurulmamış olan belge ile bilgilendirmeyi yapmadığı açıktır. Bu nedenle tüketiciyi sigorta konusunda bilgilendirmediği için bankanın az da olsa kusurlu olduğu kabul edilmelidir." (13. HD., E. 2015/31586 K. 2016/22675 T. 1.12.2016) (çevrimiçi, www.lexpera.com.tr, et. 19.08.2021)

⁷⁴ AKİPEK, Milli Şerh, s. 500; BAYSAL, s. 296; CEYLAN, Tüketici-2, s. 127 ATAMER, s. 60.

⁷⁵ BAYSAL, s. 296; EKER, s. 83.

⁷⁶ AYDOĞDU, s. 244.

⁷⁷ BAYSAL, s. 296.

⁷⁸ ATAMER, s. 71.

⁷⁹ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 244; BAYSAL, s. 297.

takdir etmek gerekir⁸⁰. Sürenin makul olup olmadığının tespitinde, makul, orta zekâlı bir tüketici esas alınacaktır⁸¹.

Ön bilgilendirmenin yapılmamış olması halinde yaptırımının ne olacağı açıkça düzenlenmemiştir. Ancak TKHK m. 4'teki genel hükümden hareketle, bu durumda eksikliğin giderilmesi ile sözleşme ayakta tutulabilecektir. Dolayısıyla tüketiciye bilgilendirme formunu iletmeyen kredi veren, ön bilgilendirme formunu vererek yükümlülüğünü yerine getirmiş olacaktır⁸². Buna karşın doktrinde, ön bilgilendirmenin tüketici açısından önemi dolayısıyla, bu konudaki eksikliğin yalnızca tüketici tarafından ileri sürülebilecek bir kesin hükümsüzlük yaptırımı olması gerektiği de ileri sürülmüştür⁸³. Ayrıca Kanun, bu konuda idari para cezası yaptırımı da öngörmüştür. TKHK m. 77'ye göre, 23. maddede belirtilen ön bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmeyen kredi verene karşı, 200 Türk Lirası idari para cezasına hükmedilir. Fakat idari para cezası yaptırımına başvurulmuş olmasının, TBK kapsamında borca aykırılık ve sözleşmenin geçersizliği hükümlerine başvurmayı engellemeyeceği de göz önünde bulundurulmalıdır⁸⁴.

Diğer taraftan ön bilgilendirme yapılmış olması, tarafları kredi sözleşmesi yapmaya zorlamaz. Bu manada ön bilgilendirme yükümlülüğü, tüketici kredi sözleşmesinden bağımsızdır⁸⁵. Zaten böyle bir mecburiyet, ön bilgilendirmenin amacına aykırıdır. Ön bilgilendirme ile tüketici, düşünme ve karar verme imkânına kavuşmuştur. Bu süreçten sonra, kredi sözleşmesinin kendisi için uygun olmadığına karar verirse sözleşme yapmayacaktır.

Yönetmelik, ön bilgilendirmeye ilişkin bir de muafiyet hükmü getirmiştir. Yönetmelik'in 8. maddesine göre, mal veya hizmet sağlayıcısı, yardımcı kişi sıfatıyla kredi aracısı olarak hareket ediyorsa, sözleşme

⁸⁰ AKİPEK, Milli Şerh, s. 500; CEYLAN, Teminat, s. 115; ATAMER, s. 71; YILMAZ, s. 93; EKER, s. 83.

⁸¹ ÇABRİ, s. 403; BAYSAL, s. 293; YILMAZ, s. 93; EKER, s. 83.

⁸² BAYSAL, s. 297

⁸³ ÇABRİ, s. 404; EKER, s. 87.

⁸⁴ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 244.

⁸⁵ BAYSAL, s. 299.

öncesi bilgilendirme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Her ne kadar bu nitelikteki kredi aracısının bilgilendirme yükümlülüğü olmasa da kredi verenin ön bilgilendirme yükümlülüğü bu durumda da devam edecektir. Kredi aracı gibi hareket eden satıcı veya sağlayıcının bu yükümlülükten muaf tutulmasının nedeni, kredi sözleşmesinin tarafı kabul edilmemesi, sadece kredi teklifinde bulunabilme yetkisine sahip olmasıdır⁸⁶.

2. SÖZLEŞMENİN ZORUNLU İÇERİĞİ HAKKINDA BİLGİLENDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Kredi verenin sözleşme öncesi dönem için ön bilgilendirme yükümlülüğünün yanında sözleşmenin kurulmasında da bilgi verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülük TKHK'da açıkça düzenlenmemiş, m.31 atfıyla Yönetmelik'in düzenlemesine bırakılmıştır. Yönetmelik'in üçüncü bölümünde m.10 ve devamında, sözleşmenin şekli, belirli ve belirsiz süreli tüketici kredi sözleşmelerinin zorunlu içeriği ve sözleşmede değişiklik yapılması hususları yer almıştır. 10. maddede belirtilen şekil kuralları Kanun'un 4. maddesi ve Yönetmelik'in ön bilgilendirme için belirlediği şekil şartlarıyla aynıdır.

Belirli ve belirsiz süreli kredi sözleşmelerinin zorunlu içerikleri de yine, ön bilgilendirmedeki zorunlu içerikle paralel olarak, tüketicinin akdettiği sözleşme ile geri ödemek zorunda olduğu faiz, sözleşmeden doğan hakları, ödemeye ilişkin esaslar, taksitler, temerrüt, teminatlar ve benzer hususlara ilişkindir. Kredi veren, zorunlu içerik kapsamında sayılan bu bilgilere ilişkin tüketiciyi aydınlatma yükümlülüğü altındadır.

Kredi verenin, sözleşmeyi belirtilen şekilde yapmaması durumunda Kanun'un 4. maddesi uyarınca eksikliği giderilerek sözleşme ayakta tutulabilecektir. Ancak şekle aykırılık, tüketiciyi aldatmak maksadıyla yapılmışsa, bu durumda Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen haksız şart hükmü uyarınca kesin hükümsüzlük yaptırımına başvurulacaktır⁸⁷. Aldatma kastı gibi ağır bir ihlal yoksa eksikliklerin giderilmesiyle sözleşmenin geçerliliği devam ettirilecektir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, eksikliğin neye ilişkin olduğudur. Eğer eksiklik, sözleşmenin

⁸⁶ KARAKOCALI/KURŞUN, s. 101.

⁸⁷ BAYSAL, s. 300; ÇINAR, s.51.

esaslı unsurlarına ilişkin ise zaten sözleşme kurulmamış olacaktır. Bu aşamada tüketici kredi sözleşmesi de TBK kapsamında sözleşmeler hukukuna tabi olduğu için TBK m. 2/1 uyarınca, taraflar arasında geçerli bir sözleşmenin kurulmuş sayılabilmesi için tarafların sözleşmenin esaslı unsurları üzerinde anlaşmış olmaları gerekir. Dolayısıyla eksiklik, tüketici kredi sözleşmesinin esaslı unsurlarında ise artık eksikliklerin giderilerek sözleşmenin ayakta tutulacağı ileri sürülemez⁸⁸.

Yönetmelik, 13. maddede⁸⁹, sözleşmede değişiklik yapılması halini düzenlemiştir. Bu maddede de belirli ve belirsiz tüketici kredi sözleşmelerini ayırarak bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre, belirli süreli kredi sözleşmelerinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemeyecektir. Bu maddenin getirdiği yasak, nisbi emredici hüküm niteliğindedir⁹⁰. Belirsiz süreli kredi sözleşmelerde ise değişikliğin mümkün olduğu kabul edilmekle beraber değişikliğin yalnızca faize ilişkin⁹¹ mi yoksa bütün hususlara ilişkin mi olduğu; yalnız faize ilişkinse sadece faizin artırımını halinde mi yoksa hem artırımını hem azaltılmasını halinde mi bu hükme başvurulacağı tartışmalıdır⁹². Bu alanlar net olmasa da Gerekçe⁹³ de, sözleşmede

⁸⁸ BAYSAL, s. 301.

⁸⁹ "(1) Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez.

(2) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde akdi faiz oranında değişiklik yapılması hâlinde, bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kağıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra varsa yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması hâlinde, yeni faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez.

(3) Belirsiz süreli kredi sözleşmesinde yer alan akdi faiz oranı dışında diğer sözleşme şartlarında değişiklik yapılması halinde, bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce tüketiciye, yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile bildirilmesi zorunludur. Tüketici, bu değişikliği kabul etmeyerek 25 inci maddede yer alan fesih hakkını kullanabilir".

⁹⁰ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 250; AKİPEK, Milli Şerh, s. 514; EKER, s. 113.

⁹¹ Akipek, her ne kadar madde başlığının "sözleşmede değişiklik yapılması" şeklinde olsa da içeriğin yalnızca faiz oranındaki değişikliğe ilişkin olduğunu vurgulayarak hükmün yalnızca faiz oranlarındaki değişikliğe uygulanması gerektiğini belirtmiştir, AKİPEK, Milli Şerh, s. 514; aynı yönde EKER, s. 115.

⁹² ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 250-251; EKER, s. 115.

⁹³ (çevrimiçi, et. 19.08.2021) <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

değişiklik yapılması sürecinde her zaman hakkın kötüye kullanılması ya-
sağının geçerli olduğu vurgulanmıştır.

Sözleşmede yapılacak değişikliğin, Yönetmelik'te belirtilen usule ve belirtilen sürelerde tüketiciye bildirilmesi gerekmektedir. Sözleşmenin kurulmasında aranan bilgilendirme yükümlülüğü, sözleşmede değişiklik yapılması halinde de kredi verenin yükümlülüğüdür. Taraflar kendi ara-
larında anlaşsalar bile zayıf taraf olan tüketicinin korunması için her du-
rumda madde metninde belirtilen şekilde bildirim yapılması gerekir⁹⁴. Tüketici kredi sözleşmesinde kredi verene tanınan bu hakkın, Yönetme-
lik'le verilmesinin Kanun'a aykırı olduğu ileri sürülmüştür⁹⁵. Zira Ka-
nun'un 26. maddesinde⁹⁶, değişiklik yalnızca belirsiz süreli kredi sözleş-
meleri için ve akdi faizle sınırlı olarak kabul edilmiştir. Kanun'un bu da-
raltmasına karşı Yönetmelik'le diğer hususlarda da değişiklik yapılabile-
ceğinin belirtilmesi, Kanun'a aykırı olacağından, değişikliğin yalnızca
akdi faize ilişkin olarak ve belirtilen süre ve esaslara uygun yapılması ge-
rekecektir.

3. KREDİYİ VERME BORCU

Tüketici kredi sözleşmelerinde kredi verenin asli edim yükümü
kredi sağlamadır⁹⁷. Tüketici kredi sözleşmesinin tanımında ifade edildiği
gibi kredi veren, krediyi birçok yolla verebilir. Ödünç şeklinde nakdi ola-
rak verebileceği gibi tüketicinin ödemesini erteleyerek de kredi sağlaya-
bilecektir. Bu kapsamda kredi kartı sözleşmelerinde, ödemenin üç aydan

⁹⁴ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 251.

⁹⁵ AKİPEK, Milli Şerh, s. 484; ÇINAR, s. 54.

⁹⁶ "(1) Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez.

(2) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması hâlinde, bu de-
ğişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt üzerinde veya kalıcı veri sak-
layıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının
yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine
ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması hâlinde, yeni faiz oranı geriye dönük
olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun
tamamını ödediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez".

⁹⁷ AKİPEK, s. 275; ÖZTEK, s. 12; CEYLAN, Tüketici-2, s. 129; KARAKOCALI/KUR-
ŞUN, s. 104.

daha uzun süre ertelenmesi halinde de kredi veren, kredi borcunu ifa etmiş olacaktır.

Kredinin kime verileceğinin tespitinde, kredi sözleşmesinin bağlı kredi olup olmamasına göre bir ayrıma gitmek gerekecektir. Eğer sözleşme kredi veren ile tüketici arasında kuruluyorsa kredi verme borcu, tüketiciye ifa edilecektir. Eğer bağlı kredi söz konusu ise veya kredinin üçüncü kişiye ifa edileceği belirlenmişse, kredi satıcı veya sağlayıcıya ifa edilecektir⁹⁸.

Genel hükümlere göre taraflar, sözleşmede kararlaştırılan edimin ifası için belli bir tarih belirleyebilirler. Eğer bir tarih belirlenmişse kredi borcu bu tarihte muaccel olacaktır; tarih belirlenmemişse de kredi sözleşmesinin kurulduğu tarihte borç muaccel olacaktır (TBK m. 90). Kredi borcunun ifa edilmesinde de genel hükümlere göre borcun niteliği dikkate alınarak önce kredi verenin borcunu ifa etmesi gerektiği sonucuna varılabilecektir (TBK m. 97)⁹⁹. Yine genel hükümler kapsamında, kredinin Türk Lirası mı yoksa yabancı para mı olacağı belirlenebilecektir. Bu kapsamda TBK m. 99'daki Türk Lirası ile ödeme seçenekleri de mevcuttur. TBK m.89 uyarınca konusu para olan borçların alacaklının ödeme yerinde yapılması düzenlenmiştir. Ancak kredi sözleşmesinin niteliği gereği, sürekli kredi sözleşmesi yapan kredi kuruluşlarının her sözleşmede alacaklının yerleşim yerine gitmesi beklenemeyeceğinden ilgili banka veya kredi kuruluşunda ifa kabul edilmelidir¹⁰⁰. Zaten uygulamada da kredi kuruluşları, tüketici veya tüketicinin belirttiği kişi adına açılan hesaba krediyi yatırmakla borcunu ifa etmektedir.

4. KREDİ VERENİN BAĞLI KREDİLER KAPSAMINDA AYIP VE ZAPTA KARŞI TEKEFFÜL BORCU

Tüketici kredi sözleşmeleri kapsamında ayıp ve zapt sorumluluğuna ilişkin özel düzenlemeler yapılmamıştır. TKHK'un üçüncü

⁹⁸ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 258; ÇINAR, s. 46; BAYKAN, Mevzuat, s. 396; AKİPEK, s. 277; ÖZTEK, s. 12.

⁹⁹ ÇINAR, s. 46.

¹⁰⁰ ÇINAR, s. 47.

kısımında ayıplı mal ve hizmetler ele alınmıştır ki bu hükümler, genel hüküm olmakla, Kanun kapsamındaki bütün sözleşme ilişkileri için geçerlidir.

Tüketici kredi sözleşmelerinin konusunun nakdi olması halinde, para edimi söz konusu olacağı için ayıptan bahsedilemeyecektir¹⁰¹. Kredi sözleşmeleri açısından ayıp, bağlı kredi olması halinde önem arz etmektedir¹⁰². Bağlı kredi, Kanun'un 30. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre bağlı kredi, tüketicinin yapacağı bir mal veya hizmetin tedarikine ilişkin sözleşmenin finansmanı olması için yapıyorsa ve bu iki sözleşme objektif açıdan ekonomik birlik oluşturuyorsa söz konusu olacaktır¹⁰³. Buradan da anlaşılacağı üzere bağlı krediler için birleşik sözleşme şeklinde iki ayrı sözleşmenin bulunması gerekmektedir¹⁰⁴. Bunlardan ilki tüketici ile satıcı arasında yapılan satış sözleşmesi; diğeri, satış sözleşmesinin finansmanını sağlamaya yönelik kredi sözleşmesidir¹⁰⁵. Bu iki sözleşmenin varlığı ve geçerliliği, diğerrinin varlığı ve geçerliliğinin akdi temelini teşkil etmektedir¹⁰⁶. Bu tip bir bağlı tüketici kredisinde, tüketici, kredi verenden aldığı krediyi, kendisine verilen talimat

¹⁰¹ ÇINAR, s. 47.

¹⁰² AKİPEK, s. 285.

¹⁰³ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 258; AKİPEK, s. 285; ATAMER, s. 154; "Davacı, davalılardan müteahhit şirket İnşaat Ltd Şti den aldığı bağımsız bölümün tamamlanmaması nedeniyle gereken imalat bedeli, manevi tazminat, gecikme cezası ve sözleşmesel tazminatın tahsilini istemiş, davalı banka ise kredinin bağlı kredi olmadığı ve sorumluluğunun olmadığını savunmuştur. Mahkemece kredinin bağlı kredi olduğundan bahisle davanın her iki davalı yönünden kabulüne karar verilmiştir. 4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Davacının konut satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Davalılar arasında bir sözleşme olmadığı gibi, broşürlerde de davalı bankanın adı hiç geçmemiştir. Öyle olunca bankanın davacıya kullandırdığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır. "(13. HD., E. 2015/29827 K. 2015/30307 T. 19.10.2015) (çevrimiçi, www.lexpera.com.tr, et. 19.08.2021)

¹⁰⁴ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 258; YILDIRIM, s. 268; BAYKAN, s. 58.

¹⁰⁵ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 258; YILDIRIM, s. 261;

¹⁰⁶ ÇABRİ, s. 465; GÜMÜŞ, s. 208; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 261.

doğrultusunda kullanmak zorundadır; yani kredi verene hesap vermek zorunda kalmaktadır¹⁰⁷.

Bağlı kredinin hukuksal mantığı (ratio legis); satıcı-sağlayıcının, tüketiciyi, çoğu kere arasında anlaşma bulunan belli bir kredi verenden kredi almaya yönlendirmesi halinde, mal veya hizmet sağlamaya yönelik sözleşme ile kredi sözleşmesi arasında bağlantı kurarak tüketiciyi korumaktır¹⁰⁸.

Ekonomik birliğin belirlenmesi, Kanun'un ikinci fıkrasında bentler halinde sayılmıştır. Buna göre ekonomik birlik;

“a) Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği,

b) Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı,

c) Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği,

durumlarından en az birinin varlığı hâlinde kabul edilir.”

Görüldüğü gibi ekonomik birliği oluşturan sözleşmelerden birinin konusu mal veya hizmet olacağı için bu durumda mal veya hizmetin ayıplı olması, ihtimal dâhilindedir. TKHK m.30/4¹⁰⁹'e göre, mal veya hizmet, hiç veya gereği gibi ifa edilmezse tüketicinin, ayıp hükümleri kapsamında dönme veya bedelde indirim seçimlik haklarını kullanmasından, satıcı veya sağlayıcı ile kredi veren, tüketiciye karşı müteselsilen sorumludur¹¹⁰. Tüketici, bedelde indirim hakkını kullanırsa, tüketici kredisinde indirim gidileceği gibi bağlı kredide de aynı oranda indirim yapılacak ve yeni bir ödeme planı tanzim edilecektir. Dönme halinde o güne kadar yapılan ödemelerin iadesinde de satıcı veya sağlayıcı ile kredi veren

¹⁰⁷ AKİPEK, Milli Şerh, s. 534.

¹⁰⁸ ÖZTEK Selçuk, s. 8; KARAKOCALI/KURŞUN, s. 111.

¹⁰⁹ GÜMÜŞ, s. 211, yazara göre madde yalnızca ayıplı ifa halinde uygulanacak bir hüküm olmayıp temerrüt dahil bütün sözleşme ihlalleri durumunda uygulanabilecektir.

¹¹⁰ NOMER Haluk Nami, ENGİN Baki İlkay, Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Cilt I: Satış Sözleşmesi, I. Fasikül, 2. Bası, Ankara, Seçkin, 2015, s. 24; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 256; AKİPEK, s. 295.

müteselsilen sorumlu olacaktır. Kanun'un 30. maddesi, bağlı kredilerde, kredi vereni, satıcı veya sağlayıcı ile birlikte sorumlu tutmakla birlikte kredi verenin sorumluluğunu sınırsız olarak belirlememiştir. Kredi verenin sorumluluğu, bir yıl ve kullanılan kredi miktarı ile sınırlı tutulmuştur. Kanun'da ayıba ilişkin düzenleme dönme ve bedelde indirimle bağlantılı olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla tüketici, sahip olduğu malın ayıpsız benzeriyle değişimi veya malın onarımı haklarını kredi verene ileri süremeyecektir¹¹¹. Ayıpsız benzeriyle değişim ve onarım hakları esasen birer aynen ifa yaptırımları olduğundan bu talebin kredi verene yöneltmesi isabetli değildir; dolayısıyla bu taleplerin muhatabı doğrudan satıcı veya sağlayıcı olacaktır¹¹².

Kanun koyucu benzer bir ilişkiyi son fıkrada ele alarak bu hususta ayrı bir düzenleme yapmıştır. Buna göre, kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşme yoksa; kredi veren, tüketicinin belirlediği mal veya hizmetin bedelini ödeyerek bir kredi sağlıyorsa burada bağlı kredi olmayacaktır. Dolayısıyla bu ihtimalde, kredi verenin ayıptan doğan sorumluluğu bulunmayacaktır.

B. KREDİ VERENİN HAKLARI

1. KREDİYİ VE FAİZİ TALEP ETME HAKKI

Tüketici kredi sözleşmesinin tam iki taraflı sözleşme olması ve taraf edimlerinin birbirinin karşılığı olması dolayısıyla tüketicinin borçları içinde düzenlenen her husus aslında kredi verenin haklarını oluşturmaktadır. Bunların içinde öncelikle devreye girecek olan, kredi verenin, kredinin iadesini ve krediye bağlı olarak belirledikleri faizi ve tüketicinin sorumlu olduğu masrafları talep etme hakkıdır. Bu hususlar, tüketicinin borçları başlığında ayrıntılı olarak incelenecektir.

¹¹¹ ALTOP Atilla, "Bankaların Düzenledikleri Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Akdi Faiz, Erken Ödeme, Temerrüt, Sözleşmede Değişiklik Yapılması, Sigorta Yaptırılması, Bağlı Krediler ve Sözleşmenin Feshi", Tüketici Hukuku Konferansı 5-6 Aralık 2015 Makaleler-Tebliğler, (Ed. AKSOY Hüseyin Can), Ankara, Yetkin, 2016, s. 432; ÇINAR, s. 49; CEYLAN, s. 48.

¹¹² BAYSAL, s. 325; ÇABRİ, s. 471; AKİPEK, s. 296; EKER, s. 64.

2. BORCUN TAMAMININ İFASINI TALEP HAKKI

TKHK 28. maddesi¹¹³, “Temerrüt” başlığı ile düzenlenmiştir. Ancak içerikte, borcun tamamının muaccel olması ve kredi verenin tamamına ilişkin talep hakkı düzenlenmiştir. Bu başlık altında, kredi verenin hakkı kapsamında, muacceliyete bağlı borcun tamamını talep edebilme hakkı ele alınacak, temerrüt durumu tüketicinin borçları kısmına bırakılacaktır. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki Kanun’un 28. maddesindeki bu düzenleme, hükmün lafzı dolayısıyla yalnızca belirli süreli kredi sözleşmelerinde uygulanabilecektir.

Muacceliyet kaydı, tüketicinin kredi taksitlerini ödemede temerrüde düşmesi halinde, henüz vadeleri gelmemiş olsa bile, müaccel olan bütün taksitlerin muaccel olacağına ilişkin sözleşmeye eklenmiş kayıttır¹¹⁴. Tüketicinin geç ödemeyi alışkanlık haline getirmesinin önüne geçmek amacıyla düzenlenen muacceliyet kaydı¹¹⁵, tüketici bakımından ağır sonuçlar doğuracağından tüketiciyi korumak için kanun koyucu tarafından bazı sınırlamalara tabi tutulmuş ve bu şartların bir arada bulunması halini aramıştır¹¹⁶.

Kanun’un getirdiği bu sınırlamalar kapsamında, kredi verenin borcun tamamını talep edebilmesi için öncelikle borcun tamamını talep edebilme hakkını açıkça saklı tutmuş olması gerekmektedir. Ayrıca, bu hakkı kullanabilmek için, kredi veren kendi borçlarının tamamını ifa etmiş olmalıdır. Buna ek olarak, tüketicinin de en az birbirini izleyen iki taksitini ödemekte temerrüde düşmüş olması gerekir. Bu şartların yerine gelmesi halinde kredi verenin, tüketiciye en az otuz gün süre vererek

¹¹³ “(1) Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksiti ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.

(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz”.

¹¹⁴ BAYSAL, s. 318; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 254.

¹¹⁵ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 254; AKİPEK, Milli Şerh, s. 524

¹¹⁶ AKİPEK, Milli Şerh, s. 524; GÜMÜŞ, s. 202; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 254.

borcun tamamının muaccel olacağı uyarısında bulunmalıdır¹¹⁷. Verilen otuz günün sonunda başka bir ihbara gerek kalmaksızın tüketicinin bütün borcu muaccel olacaktır¹¹⁸. Eğer bu süre içinde tüketici, ödemediği taksitleri temerrüt faizi ile birlikte öderse kalan taksitlerin hepsi muaccel olmayacaktır.

28. maddenin son fıkrası uyarınca, muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmayacaktır. Yani muaccel kılınan taksitlere ilişkin faiz ve masraf istenemeyecektir. Kanun koyucunun bu düzenlemesi, zayıf taraf olan tüketici lehine olmakla birlikte, tercih edilen hukuk politikası kapsamında menfaatler dengesini korumaya yöneliktir¹¹⁹.

C. KREDİ ALANIN (TÜKETİCİNİN) BORÇLARI

1. KREDİYİ KABUL BORCU

Tüketici kredi sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olduğundan, sözleşmenin kurulmasıyla birlikte, her iki taraf, birbirinin sebep ve karşılığı olacak şekilde edimlerin ifasını borçlanacaktır¹²⁰. Kredi verenin kredi verme borcuna karşılık tüketici de öncelikle bu krediyi kabul etme borcu altındadır.

¹¹⁷ "...davalının kullanmış olduğu tüketici kredisinin birbirini izleyen üç taksidinin ödememesi üzerine, davacı tarafça 6502 sayılı Yasanın 28. maddesi gözetilerek, ödenmeyen taksit tutarları belirtmek suretiyle bu miktarın 30 gün içinde ödenmesinin talep edilmesi gerekirken, borcun tamamının muaccel hale geldiği ileri sürülerek borcun tamamının 30 gün içinde ödenmesinin ihtar edilmiş olması karşısında, yasal şartları taşımayan ihtarın geçersiz olduğu, bu kabule göre sadece takip tarihi itibarıyla ödenmeyen taksitler yönünden icra takibine geçilebileceği, mahkemece bu yönde düzenlenen bilirkişi raporu esas alınarak yapılan hesaba göre karar verilmiş olmasında istinaf talebinde bulunanın sıfatı da dikkate alındığında bir isabetsizlik bulunmadığından, davacının istinaf talebinin esastan reddine karar verilmiştir." (Ankara BAM, 3. HD., E. 2017/141 K. 2017/183 T. 2.3.2017) (çevrimiçi, www.lexpera.com.tr, et. 19.08.2021)

¹¹⁸ BAYSAL, s. 312.

¹¹⁹ BAYSAL, s. 320.

¹²⁰ OĞUZMAN M. Kemal, ÖZ M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, İstanbul, Vedat, 2020, s. 264; EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25. Baskı, Ankara, Yetkin, 2020, s. 211.

Kredi borcunun kabulü, ödünç şeklinde verilecek nakdi krediler bakımından önem arz etmektedir¹²¹. Kredi vermenin, borcun ertelenmesi, taksitlendirilmesi gibi gayri nakdi hallerinde tüketicinin kabulünü gerektirecek bir ifa mevcut olmadığından, bu hallerde tüketicinin krediyi kabul borcu olmayacaktır. Kredi veren tarafından tüketiciye ödünç verilecek nakdi krediler bakımından kredinin tüketici tarafından kabulü gerekir. Bu kabul, faizin işlemeye başlaması bakımından önemlidir. Faizli ödünç sözleşmeleri açısından, faizin işlemeye başlaması için sadece kredi sözleşmesinin kurulmuş olması yetmez; kredinin de tüketiciye verilmiş olması yani kredinin kabul edilmiş olması gerekmektedir¹²².

2. KREDİYİ İADE BORCU

Tüketici kredi sözleşmelerinde tüketicinin en önemli borcu, aldığı krediyi iade etmektir¹²³. Yönetmelik'te, sözleşmenin zorunlu içeriğini düzenleyen 11 ve 12. maddelerde, tüketicinin ödeme planının sözleşmenin başında, kendisine verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Tüketici buna göre kredi verenden ödünç kapsamında aldığı nakdi bedeli, kararlaştırılan süre ve şekilde iade edecektir. Eğer sözleşmede ödeme planı verilmişse, zorunlu içeriğe ilişkin eksiklik giderilmekle birlikte 77. maddedeki idari para cezası uygulanacaktır.

Kredinin iadesinin gerçekleşme zamanına ilişkin, taraflar bir süre belirlemiş olabilecekleri gibi iadeyi kredi verenin ihbarına da bağlanmış olabilir. Eğer iade için belli bir vade ön görülmüşse vadenin gelmesiyle birlikte tüketicinin iade borcu muaccel olacaktır. Kredi verenin ihbarına bağlanmış bir iade borcu varsa, tüketicinin iade borcu, kredi verenin ihbarıyla birlikte muaccel olacaktır. İade borcu, ihbar gibi kredi verenin talebine de bağlanmış olabilir ki bu durumda da kredi verenin talebiyle iade borcu doğacaktır. Eğer hiçbir süre belirlenmemişse, bu durumda tüketim ödünç sözleşmesinde ödünçün iade zamanını düzenleyen TBK m. 392 kıyasen uygulanabilecektir¹²⁴. Maddeye göre, iade borcu en erken,

¹²¹ ÇINAR, s. 55.

¹²² ÇINAR, s. 56.

¹²³ ÖZTEK, s. 12; ÇINAR, s. 56.

¹²⁴ ÖLEKLİ Neşe, Banka Kredi Açma Sözleşmelerindeki Muacceliyet Şartları (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s. 73.

kredi verenin iade talebinden itibaren altı hafta sonra muaccel olacaktır. Nakdi olmayan kredilerde ise tüketici, üç aydan fazla süreyle ertelenen ödemeleri veya taksitleri, kredi verenin elde edeceği menfaatlerle birlikte kararlaştırılan vadede iade edecektir¹²⁵.

Tüketici, iade borcunu, Kanun'un 27. maddesi uyarınca, vadesinden önce de ifa edebilir. Bu durumda kredi veren, erken ödemeyi kabul etmekle birlikte gerekli faiz ve maliyet indirimlerini de yapmak zorundadır. Ayrıca tüketicinin temerrüdüne ilişkin hususlar da taraflarca belirlenmişse bu hükümler uygulanacaktır; aksi halde TBK kapsamında genel hükümlere gidilecektir. Kanun'un 28. Maddesi her ne kadar "temerrüt" başlığını taşısa da içerik itibariyle muacceliyet kayıtlarına ilişkin olup temerrüt halini düzenlememiştir. Dolayısıyla temerrüt halinde taraflar arasındaki sözleşmeye; sözleşmede hüküm yoksa temerrüde ilişkin genel hükümlere başvurulacaktır; ancak tüketici kredilerine özgü düzenlemeye göre taksitlerden birinde temerrüde düşülmesi halinde diğer taksitlerin de muaccel olması isteniyorsa m. 28'e başvurulabilecektir¹²⁶. Yönetmelik'in "temerrüt ve geç ödeme" başlıklı 18. maddesinin¹²⁷ ilk fıkrası da Kanun'un muacceliyete ilişkin hükmünü tekrarlamıştır. Ancak sonraki fıkralarda temerrüt halindeki faize ilişkin düzenleme yapılmıştır. Yönetmelik'in bu düzenlemesine göre, temerrüt halinde tüketiciden, belirlenen akdi faiz oranının %30 fazlasından daha yüksek bir oranda temerrüt faizi alınmaz. Aksi halde kredi veren, aldığı fazlaya ilişkin kısmı faiziyle

¹²⁵ ÇINAR, s. 57.

¹²⁶ YÜCE, s. 420.

¹²⁷ "(2) Temerrüt veya geç ödeme durumunda tüketiciden sözleşmede yer alan akdi faiz oranının yüzde otuz fazlasından daha yüksek bir oranda gecikme faizi tahsil edilemez. Aksi halde, kredi veren, fazla tahsil ettiği tutar ile fazla tahsil edilen tutarın tahsil edildiği tarihle fiilen tüketiciye geri ödendiği tarih arasındaki süre için sözleşmede yer alan akdi faiz oranının yüzde otuz fazlası üzerinden hesaplanacak faizi tüketiciye ödemekle yükümlüdür.

(3) Kredi veren, tüketicinin temerrüde düşmesi ya da geç ödemede bulunması durumunda, geç ödenen tutar içinde yer alan anapara tutarı üzerinden gecikme faiz oranı ile geç ödenen gün sayısı dikkate alınarak bulunacak faiz ve bu faiz üzerinden hesaplanacak vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülükler toplamını tüketiciden talep edebilir. Tüketiciden talep edilebilecek gecikme faizi hesaplanırken tüketicinin ödemeyi yaptığı tarih esas alınır. Bu süre hiçbir şekilde tüketici aleyhine olacak şekilde değiştirilemez. Gecikme faizi hesaplanırken Ek-5'te yer alan hususlar esas alınır".

birlikte tüketiciye iade edecektir. Kredi veren, yine temerrüt halinde ana-para üzerinden gecikme faizi de talep edebilecektir.

3. FAİZ VE BENZER MENFAATLERİ ÖDEME BORCU

Tüketici kredi sözleşmelerinin zorunlu unsurlarından biri, TKHK m. 22 düzenlemesinde belirtilen, tüketicinin kredi verene faiz veya benzeri bir menfaat ödemesidir. Kanun, 25.¹²⁸ ve 26.¹²⁹ maddelerde faizle ilgili özel düzenleme yapmıştır. Düzenlemede belirli ve belirsiz süreli kredi sözleşmeleri ayrı ayrı ele alınmıştır. Buna göre, belirli süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranı sabittir, tüketici aleyhine değiştirilemez. Hükmün, nisbi emredici niteliği gereği belirli süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranının tüketici lehine değiştirilebileceği sonucuna varılabilecektir¹³⁰. Ancak tüketici aleyhine faiz oranının değiştirilmesi yasağı, TBK m.138 kapsamında uyarlamanın talep edilmesine engel değildir. Uyarlama değerlendirmesinde, en fazla kredi verenin risk eşiğinin daha yüksek olduğu söylenebilir; ama uyarlama talep edilmesinin önüne geçilemez¹³¹.

¹²⁸ "(1) Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde faiz oranı sabit olarak belirlenir. Sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen bu oran tüketici aleyhine değiştirilemez.

(2) Tüketici kredisi sözleşmelerinde, akdî faiz, efektif yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması durumunda, kredi tutarı faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullanılır. Efektif faiz oranı, olduğundan düşük gösterilmişse, kredinin toplam maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak akdî faiz oranı, düşük gösterilen efektif faiz oranına uyacak şekilde yeniden belirlenir. Bu hâllerde ödeme planı, yapılan değişikliklere göre yeniden düzenlenir".

¹²⁹ "(1) Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez.

(2) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması hâlinde, bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması hâlinde, yeni faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez".

¹³⁰ AKİPEK, Milli Şerh, s. 511; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 248; BAYSAL, s. 312; ÇINAR, s. 59; KARAKOCALI/KURŞUN, s. 102; GÜMÜŞ, s. 191; ALTOP, s. 412; YÜCE, s. 413; ATAMER, s. 135.

¹³¹ BAYSAL, s. 312; ATAMER, s. 135.

Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faizin değiştirilmesi mümkündür¹³². Burada kanun koyucu, ileride doğacak risklerin taraflar açısından öngörülememesi ihtimaline karşı değişiklik yapma imkânı tanımıştır¹³³. Ancak yapılacak değişikliklerin 26. madde hükmüne uygun yapılması gerekir¹³⁴. Maddede bu değişikliklerin belli şartlar altında yapılması aranmıştır. Bu şartlar değerlendirildiğinde kanun koyucunun, faize ilişkin değişikliğin otuz gün öncesinde tüketiciye bildirmiş olmasını aradığı görülmektedir. Kredi veren, değişikliği kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile yazılı olarak bildirmek zorundadır. Bu bildirimle beraber, tüketicinin tâbi olacağı yeni ödeme planının da kendisine beyan edilmiş olması gerekir. Faiz oranındaki değişiklik, geriye etkili olmayacağı¹³⁵ gibi tüketicinin altmış gün içinde borcunu ödeyerek kredi borcuna son vermesi halinde de uygulanamayacaktır. Gümüş'e göre, tüketici altmış gün içinde krediyi kapatmasa bile, kredi verenin yeni ve aşırı faiz oranı, genel işlem şartları bağlamında içerik denetimine tabi tutulabilecek ve gerekli indirim sağlanabilecektir. Yazar, aksi halde kredi verenin, tüketicinin yeni ve yüksek faiz oranını kabul etmek veya sözleşmeyi feshetmek zorunda bırakılmasının kelepçeleme sözleşmesi teşkil edeceğini ve bunun TBK m. 27 kapsamında kısmi butlana tabi olacağını belirtmiştir¹³⁶.

Tüketici, kendisine yapılması gereken bu bildirim yapılmaması halinde, yeni faiz oranına tabi olmayacaktır. Ancak faiz oranının yükseltilmesi değil de düşürülmesi söz konusu ise, durum tüketicinin lehine olduğundan, bildirim yapılmamış olsa bile tüketicinin bu değişiklikten yararlanabileceği ileri sürülmektedir¹³⁷.

25. maddenin ikinci fıkrasında akdi faiz, efektif faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması hali ve efektif faiz oranının düşük gösterilmesi hüküm altına alınmıştır. Aslında bu hüküm, bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesine, 4. madde dışında yaptırım

¹³² AKİPEK, Milli Şerh, s. 515; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 248; ATAMER, s. 147; EKER, s. 28.

¹³³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 515.

¹³⁴ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 248.

¹³⁵ ÇABRİ, s. 396; ALTOP, s. 421.

¹³⁶ GÜMÜŞ, s. 197.

¹³⁷ AKİPEK, Milli Şerh, s. 515; ÇINAR, s. 59.

öngören bir düzenlemedir¹³⁸. Maddedeki ilk düzenleme, sözleşmenin başında bilgilendirme yükümlülüğü kapsamında beyan edilmesi gereken akdi faiz, efektif faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması halidir. Diğer düzenlenen husus ise, kredinin yıllık toplam maliyetine ilişkin olarak belirlenen efektif faizin, olduğundan düşük gösterilmesi halidir ki bu da tüketicinin toplam maliyeti görmesi açısından önemli olduğundan yine bilgilendirme yükümlülüğü kapsamında tutulmuştur¹³⁹.

İlk durum için, yani sözleşmede akdi faiz, efektif faiz veya kredinin toplam maliyetinin belirtilmemiş olması halinde, kredi, sözleşmenin sonuna kadar faizsiz olarak kullanılacaktır. Yani taraflar arasındaki faize ilişkin sözleşme kesin hükümsüz hale gelecek; sözleşme ivazsız yapılmış kabul edilecektir¹⁴⁰. "Sıfır faiz cezası" olarak da adlandırılan bu durumun tipik bir medeni hukuk cezası olduğu ifade edilmektedir¹⁴¹. Bu hükme ilişkin Kanun'un gerekçesinde "*Kredi verenlerin, sözleşmenin zorunlu içeriğine uymamasının yaptırımını kredilerini faizsiz kullanırmak zorunda kalmalarıdır. Böylece, yukarıda belirtilen ve sözleşmede yer alması zorunlu kılınan esaslı unsurların eksiksiz biçimde sözleşme kurulurken tüketiciye bildirilmesi sağlanacaktır*"¹⁴².

Efektif faiz oranının olduğundan daha düşük gösterilmesi hali de maddede ele alınan bir diğer konudur. Efektif faiz oranı da bilgilendirme yükümlülüğü kapsamındadır. Akdi faiz; masraf, komisyon vb. masrafları içermediğinden efektif faize göre daha düşüktür¹⁴³. Gerekçede belirtildiği üzere¹⁴⁴, kredi verenler, müşteri çekmek için efektif faiz oranını düşük gösterme eğilimindedir. Bu durumda tüketiciye bildirilen efektif faiz oranı esas alınır ve akdi faiz de düşük gösterilen efektif faize uyarlanarak hesaplanır.

¹³⁸ BAYSAL, s. 301.

¹³⁹ KARAKOCALI/KURŞUN, s. 107.

¹⁴⁰ ÇABRİ, s. 427; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 249; GÜMÜŞ, s. 193; YÜCE, s. 413; EKER, s. 73.

¹⁴¹ BAYSAL, s. 302; ATAMER, s. 109.

¹⁴² <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

¹⁴³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 512; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 249; ÇINAR, s. 59.

¹⁴⁴ <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

D. KREDİ ALANIN (TÜKETİCİNİN) HAKLARI

1. CAYMA HAKKI

TKHK m. 24 ile tüketiciye tanınan önemli bir hak olan cayma hakkı, mülga 4077 sayılı TKHK'da yer almıyordu. 6502 sayılı yeni TKHK'un getirdiği bu değişiklik, tüketicinin korunması bakımından olumlu bir gelişme olarak kabul edilmektedir¹⁴⁵. Cayma hakkı tanınmasının amacı, tüketicinin, maruz kaldığı yoğun reklam faaliyetleri ve saldırgan pazarlama teknikleri sonucu yeterince düşünmeden akdettiği sözleşmelerde, bu etkinin dışına çıkarak sağlıklı karar verebilmesini sağlamaktır¹⁴⁶. Cayma hakkı sayesinde, sözleşmelerde aranan irade uyuşmasındaki iradenin yönlendirilmemiş olması hedeflenmektedir. Böylece cayma hakkı, sözleşmenin güçlü tarafının etkisi altında sözleşmeyi akdeden tüketicinin, daha sonra şartları değerlendirdiğinde aslında bu sözleşmenin kendisine uygun olmadığı sonucuna vararak sözleşmeyi sona erdirebilmesini sağlar¹⁴⁷. Asıl amaç tüketicinin korunması olmakla beraber Gerekçe^{148'}de belirtildiği üzere bu hakkın kullanılması, esasında kredi verenin de lehinedir. Zira ödeme gücü olmayan tüketicinin cayma hakkını kullanmasıyla kredi veren de riskli bir müşteriyle yapacağı bir işlemi sonlandırmış ve riski azaltmış olacaktır.

Tüketicinin bu hakkını kullanabilmesi için öncelikle bu haktan haberdar olması gerekmektedir ve bu yükümlülük de kredi verene aittir¹⁴⁹. Dolayısıyla cayma hakkı da bilgilendirme yükümlülüğü kapsamında tutulmuştur. Hem ön bilgilendirme yükümlülüğünde hem de sözleşmenin zorunlu içeriğinde, cayma hakkına ilişkin ayrıntılı bilgi verilmesi aranmıştır¹⁵⁰.

¹⁴⁵ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 245; AKİPEK, Milli Şerh, s. 504.

¹⁴⁶ BAYSAL, s. 304; GÜMÜŞ, s. 185; ATAMER, s. 96.

¹⁴⁷ AKİPEK, Milli Şerh, s. 504; CEYLAN, s. 43; YÜCE, s. 417; ATAMER, s. 96.

¹⁴⁸ <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

¹⁴⁹ AKİPEK, Milli Şerh, s. 505; ATAMER, s. 100.

¹⁵⁰ "Cayma hakkının kullanılma şartları, süresi ve usulüne ilişkin bilgi ile bu hakkın kullanılması durumunda anapara ile bu paranın faizini ödeme yükümlülüğü ve hesaplanma şekline dair bilgiler de dâhil olmak üzere cayma hakkının kullanılmasına ilişkin diğer şartlar".

Cayma hakkının kullanımına ilişkin düzenleme TKHK m.24^{151'}te yapılmıştır. Hükme göre tüketici, herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin, on dört gün içinde cayma hakkını kullanabilir. Kanun'da belirtilen on dört günlük sürenin ne zamandan itibaren başlayacağı belirsizdir¹⁵². Ancak Yönetmelik'in 24. maddesi, bu belirsizliği gidermiştir. Maddeye göre, *"cayma hakkı süresi, sözleşmenin kurulduğu tarihte başlar. Ancak sözleşmenin bir örneğinin yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verildiği tarihin sözleşmenin kurulduğu tarihten daha sonra olması durumunda, bu süre, tüketicinin sözleşmenin bir örneğini aldığı tarihten itibaren başlar"*. Kanun'un amacı düşünüldüğünde, Yönetmelik'te de düzenlendiği şekilde, cayma hakkının süresinin başlatılmasında, yalnızca sözleşmenin kurulması yetmeyeceği; tüketicinin bilgilendirilmesi esas hedef olduğundan eğer bilgilendirme sözleşmenin kurulmasından sonraya kaldıysa cayma hakkının süresinin bilgilendirmeden itibaren başlatılması gerektiği sonucuna varılacaktır¹⁵³. Cayma hakkının kullanımına dair bir üst süre belirtilmediğinden, cayma hakkına ilişkin bilgilendirme yapılmamışsa, tüketici de kredi sözleşmesinin sonuna kadar cayma hakkını kullanabilecektir¹⁵⁴. Ancak bu durumda da tüketicinin TMK m.2/2 kapsamında hakkını kötüye kullanması teşkil etmeyecek şekilde cayma hakkını

¹⁵¹ "(1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.

(2) Kredi veren, cayma hakkı olduğu konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim cayma hakkı süresi içinde kredi verene yöneltilmiş olması yeterlidir.

(3) Cayma hakkını kullanan tüketicinin krediden faydalandığı hâllerde, tüketici, anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri öder. Bu süre içinde ödeme yapılmaması hâlinde tüketici kredisinden cayılmamış sayılır. Faiz, akdî faiz oranına göre hesaplanır. Tüketiciden, hesaplanan akdî faiz ve bir kamu kurum veya kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenmiş olan masraflar dışında herhangi bir bedel talep edilemez".

¹⁵² ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 245.

¹⁵³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 506; KARAKOCALI/KURŞUN, s. 103; GÜMÜŞ, s. 186; AYDOĞDU, s. 245; YÜCE, s. 417; ATAMER, s. 100; EKER, s. 93; KÜÇÜKAYDIN Emine Aslı, Tüketiciyi Koruyucu Nitelikli Geri Alma Hakkı, İstanbul, On İki Levha, 2018, s. 94.

¹⁵⁴ BAYSAL, s. 308.

kullanması beklenecektir¹⁵⁵. Mesela sözleşme tamamen ifa edildikten sonra tüketicinin cayma hakkını kullanması bu anlamda mümkün olmayacaktır¹⁵⁶.

Yönetmelik'in 24. maddesine göre, cayma hakkına ilişkin tüketicinin bilgilendirildiğini ispat yükü, kredi verendedir. Doktrinde cayma hakkının, bozucu yenilik doğuran bir hak¹⁵⁷ olmakla birlikte yöneltilmiş olmasını yeterli gören bir görüş mevcuttur¹⁵⁸. Bu görüşe göre, bildirim kredi verene ulaşmaması riskini kredi veren taşımaktadır¹⁵⁹. Bir diğer değerlendirilmeye göre ise her ne kadar cayma hakkının yöneltilmiş olması hakkın kullanılması bakımından yeterliyse de caymanın hüküm ve sonuçları, caymanın kredi verene varması anında doğacaktır¹⁶⁰. Doktrindeki bir başka görüş de cayma hakkının varması gereken bir irade beyanı şeklinde karşı tarafa iletilmesi gerektiğini belirtmiştir¹⁶¹.

Cayma hakkının kullanımı, Kanun tarafından bir şekle bağlanmamıştır. Ancak Yönetmelik, yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı ile yöneltilmiş olmasını aramıştır. Bu düzenleme ile Yönetmelik, Kanun'un getirmediği bir şekil şartı getirmiştir. Bu düzenlemenin tüketicinin hakkını kullanmasını zorlaştırması bakımından kabul edilemez olduğu ve Yönetmeliğin bu şartının geçerlilik şartı olarak anlaşılamayacağı belirtilmiştir¹⁶². Aynı yönde cayma hakkına ilişkin hükmün emredici olmasından hareketle bu hakkın kullanılmasının engellenmesinin TBK m.27 kapsamında kesin hükümsüzlüğe yol açacağı ifade edilmiştir¹⁶³.

Tüketicinin cayma hakkını kullanmasının sonucu doktrinde çeşitli şekillerde değerlendirilmiştir. Bir görüşe¹⁶⁴ göre cayma hakkının

¹⁵⁵ BAYSAL, s. 308; AKİPEK, Milli Şerh, s. 507.

¹⁵⁶ ATAMER, s. 100; KÜÇÜKAYDIN, s. 94.

¹⁵⁷ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 245; YÜCE, s. 41; ATAMER, s. 104; EKER, s. 92.

¹⁵⁸ GÜMÜŞ, s. 187; YÜCE, s. 418.

¹⁵⁹ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 246; BAYSAL, s. 309.

¹⁶⁰ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 246; AKİPEK, Milli Şerh, s. 504; EKER, s. 95.

¹⁶¹ AKİPEK, Milli Şerh, s. 504; ÇABRİ, s. 410.

¹⁶² BAYSAL, s. 309; EKER, s. 95.

¹⁶³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 505; YÜCE, s. 417.

¹⁶⁴ GÜMÜŞ, s. 188; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 245; AKİPEK, Milli Şerh, s. 505.

kullanılması ile kurulmuş olan tüketici kredi sözleşmesi geçmişe etkili olarak ortadan kalkar. Benzer yöndeki bir başka görüşe göre ise cayma hakkının kullanılmasıyla tüketici kredi sözleşmesi geçmişe etkili olarak kesin hükümsüz hale gelir¹⁶⁵. Diğer bir görüşe göre ise tüketici, kredi sözleşmesinin kurulmasına ilişkin irade beyanını geri almış olacak ve hiç kurulmamış sayılacaktır¹⁶⁶.

Cayma hakkının kullanılması sonucu tüketici, krediyi kullanmadıysa bir sorun olmayacaktır; fakat kullandıysa taraflar arasında tasfiye işlemi gerçekleşecektir¹⁶⁷. Kanun koyucu tasfiye sürecinde tüketiciden talep edilecek kalemleri sınırlı sayı ilkesine göre düzenlemiştir¹⁶⁸. Buna göre tasfiye sürecinde tüketici, anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten başlayarak anaparanın geri ödendiği tarihe kadar işlemiş olan faizi, cayma hakkını bildiriminden en geç otuz gün içinde kredi verene geri ödemelidir. Aksi halde TKHK m. 24/3'e göre caymadığı sonucuna varılacaktır. Yani tüketici kredi sözleşmesi, kurulduğu tarihten itibaren hiç sona ermemiş gibi uygulanır¹⁶⁹. İadede esas alınacak faiz, akdi faiz olacaktır. Kredi veren, iadeye ek olarak masrafları dışında başka bir ödeme talep edemeyecektir.

2. ERKEN ÖDEME HAKKI

TBK m.96'ya göre, borçlu edimini sürenin sona ermesinden önce ifa edebilir. Ancak kanun, sözleşme veya adetler erken ifa halinde indirim yapılmasını öngörmüyorsa indirim talep edilemez. TKHK'un 27. Maddesi de erken ödemeyi düzenlemiştir. Bu düzenlemede, TBK'daki düzenlemenin aksine, erken ödemede bulunan tüketicinin faiz ve diğer maliyet unsurlarından indirim talep etme hakkı bulunmaktadır. TKHK'un erken ödemeye ilişkin hükmü emredici nitelikte¹⁷⁰ olduğundan, taraflar bu

¹⁶⁵ ÇABRİ, s. 413; YÜCE, s. 418.

¹⁶⁶ KARAKOCALI/KURŞUN, s. 103.

¹⁶⁷ ÇABRİ, s. 415; AKİPEK, Milli Şerh, s. 507; GÜMÜŞ, s. 188.

¹⁶⁸ GÜMÜŞ, s. 189; EKER, s. 95.

¹⁶⁹ ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 247; GÜMÜŞ, s. 188; AKİPEK, Milli Şerh, s. 507; YÜCE, s. 418; ATAMER, s. 104.

¹⁷⁰ AKİPEK, Milli Şerh, s. 519; YÜCE, s. 419; EKER, s. 79.

hakkı kaldıramayacak veya hakkın kullanılmasını zorlaştıramayacaktır¹⁷¹.

Gerekçede, tüketicinin, kredi sözleşmesini feshederek erken ödeme yapmasını ne bir feshi ihbara ne de haklı bir sebebe dayandırmak zorunda olduğu düzenlenmiştir. Bunun bir hukuk politikası tercihi olduğu belirtilerek asıl amacın tüketicinin borç sarmalından kurtarılması olduğu belirtilmiştir. Buna bağlı olarak, kredi verenin erken ödemeyi kabul etmemesi halinde alacaklı temerrüdüne düşeceği de belirtilmiştir¹⁷². Ancak Gerekçe'nin bu ifadesi, doktrince eleştirilmiş, erken ödeme halinde sözleşmenin fesih ile değil; ifa ile borcun sona erdiği belirtilmiştir¹⁷³.

Erken ödeme halinde, kredi veren, beklediği faizden mahrum kalacaktır¹⁷⁴. Kredi verenin bu mahrumiyetini gidermek için erken ödeme tazminatı düzenlenebileceği düşünülebilir; fakat mevcut Kanun'da buna yer verilmemiştir. İlgili maddede yer alamamasına rağmen maddenin gerekçesinde erken ödeme tazminatından bahsedilmiş olmasından, Kanun'un tasarı aşamasında erken ödeme tazminatını tanıdığı anlaşılmaktadır¹⁷⁵. Ancak tasarı aşamasında üç fıkra olarak düzenlenen maddenin son iki fıkrası yasama aşamasında çıkarıldığından bazı düzenlemeler mevcut Kanun'da bulunmamaktadır¹⁷⁶. Erken ödeme tazminatına ilişkin bu müdahalenin de benimsenen hukuk politikası dâhilinde değerlendirilmesi gerekecektir. Şu hâlde emredici hükümlerle, erken ödemede indirim yapma zorunluluğu getiren maddeye rağmen, sözleşme ile erken ödeme tazminatı eklenirse bu hüküm TBK m.27'ye aykırılıktan kesin hükümsüz olacaktır¹⁷⁷. Ayrıca 77. Maddede düzenlenen ceza hükümlerine göre, erken ödeme hakkına ilişkin düzenlemeye aykırı hareket edilmesi halinde 1.000 Türk Lirası idari para cezası da ödenecektir.

¹⁷¹ ÇABRİ, s. 435.

¹⁷² <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

¹⁷³ ÇABRİ, s. 434.

¹⁷⁴ AKİPEK, Milli Şerh, s. 518; GÜMÜŞ, s. 199; CEYLAN, Tüketici-2, s.124.

¹⁷⁵ BAYSAL, s. 316.

¹⁷⁶ AKİPEK, Milli Şerh, s. 518.

¹⁷⁷ AYDOĞDU, s. 250.

Kredi verenin, erken ödeme halinde yapacağı indirimi, akdi faiz üzerinden hesaplaması gerektiği Yönetmelik'in 15. Maddesinde belirtilmiştir. İndirime ilişkin hesaplamaların yapılması için kredi verenin kuraacağı sistemde, Yönetmelik'in 3. EK'ine başvurulacaktır.

3. SİGORTA TALEP ETME HAKKI

TKHK'un 29. maddesi¹⁷⁸, tüketici kredisi akdeden tüketicinin başka bir sigorta daha yapmasını tüketicinin açık talebine bağlamıştır. Bu hüküm, kredi verenin kredinin teminatı olmak üzere kredi sözleşmesinin yanında tüketiciye hayat sigortası da yaptırmayı mecbur tutmasının önüne geçmek için getirilmiştir¹⁷⁹. Kanun'un açık hükmüne göre, tüketici yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı ile açıkça kredi ile ilgili bir sigorta yaptırmak istediğini ifade etmedikçe, sigorta yapmaya zorlanamayacaktır¹⁸⁰. Zorlanma durumunda tüketici, dürüstlük kuralına aykırı olmamak kaydıyla, sözleşmenin geçersizliğini ileri sürebilecektir¹⁸¹. Buna ek olarak, zorlanmaları durumunda, m.77/3 gereğince, kredi veren, sözleşme başına 1000 TL idari para cezasına çarptırılacaktır.

Gerekçede¹⁸² ifade edildiği üzere, uygulamada bankalar, kredi sözleşmesi yaparken yine kendi bağlantılı oldukları sigorta şirketiyle

¹⁷⁸ "(1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılmaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir".

¹⁷⁹ BAYSAL, s. 316; KARAKOCALI/KURŞUN, s. 105; GÜMÜŞ, s. 204; ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 256; CEYLAN, Teminat, s. 117; ATAMER, s. 179.

¹⁸⁰ "Esasen kredi borcunu teminat altına alan hayat sigortasının yaptırılmasında hem tüketicinin hem de bankanın menfaati olduğu için taraflar sözleşme hükümlerine göre bu edimi yerine getirmektedirler. O yüzden kredi sözleşmelerinde bankaya getirilen sigorta yaptırma yükümlülüğüne ilişkin hükümler haksız şart olarak değerlendirilmemiştir. Buna karşın olayda uygulama yeri olmayan 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 sayılı ..na göre artık kredi verilmesi sigorta yaptırılması şartına bağlanamayacaktır. Yeni düzenlemeye göre tüketicinin açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılmayacağı, zorunlu sigortalarda veya tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde ise istediği sigorta şirketi ile imzaladığı poliçenin kredi veren tarafından kabul edileceği öngörülmüştür". (13. HD., E. 2014/25734 K. 2015/15910 T. 18.5.2015) (çevrimiçi, www.lexpera.com.tr et. 19.08.2021)

¹⁸¹ ÇABRİ, s. 454.

¹⁸² <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0787.pdf>.

tüketiciyi krediye ilişkin sigorta yapmaya zorlamaktadır. Bu da tüketici açısından ek maliyete sebep olmaktadır. Getirilen bu düzenleme ile tüketicinin mecbur tutulduğu bu sigortaların önüne geçilmek istenmiştir.

Hükmün devamında, tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde de istediği sigorta şirketiyle yapacağı sigortanın, kredi veren tarafından kabul edilmek zorunda olduğu belirtilmiştir. Bununla da tüketiciye, sigorta şirketini seçme özgürlüğü tanınarak bankaların kendi bağlı veya bağlantılı sigorta şirketleriyle çalışma zorunluluğu getirmesi engellenmek istenmiştir¹⁸³. Tüketici kendi lehine, daha uygun sigorta yaptırma imkânına sahipse, kredi veren tarafından bu imkân engellenmemelidir. Ayrıca tüketicinin yaptıracığı sigorta, kredisıyla ilgili olmalı, meblağ sigortası ise borç tutarı ve vadesiyle uyumlu olmalıdır. Yönetmeliğe göre, *“meblağ sigortalarında, poliçedeki teminat tutarı kalan kredi tutarından yüksek olamaz, sigorta vadesi de kredi vadesinden uzun olamaz.”* Böylelikle zaten kredi yükü altında olan tüketici, seçme şansı olmaksızın bir sigorta borcu altına girmekten de korunmuş olacaktır.

SONUÇ

6502 sayılı Kanun, 22-31. maddeler arasında tüketici kredi sözleşmelerini düzenlemiştir. Bu düzenlemelerde, mülga 4077 sayılı Kanun'da ayrıntılı olarak ele alınmayan hususlar da ele alınmıştır. Yapılan değişiklik ve eklemeler, Türkiye'nin devam eden sürecine binaen AB Yönergesi ile uyumlu olacak şekilde yapılmıştır.

Öncelikle kanun koyucunun eski düzenlemelere nazaran tüketici kredi sözleşmesinin alanını genişleterek koruma sağladığı kısım, tüketici lehine artırılmıştır. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un genel yaklaşımının devamı niteliğinde, tüketici kredi sözleşmelerinde de belli bir hukuk politikası benimsenmiş ve hükümler tüketicinin menfaatine olacak şekilde ele alınmıştır. Özellikle tüketici aleyhine değişiklik yapılamaması ve buna bağlı birçok madde, kanun koyucunun tavır alışıyla ilgilidir.

Sözleşmenin kurulmasından önce, tüketicinin sözleşme hakkında yeterince aydınlatılmış olmasının beklenmesi, tüketicinin korunması

¹⁸³ AKİPEK, Milli Şerh, s. 529; CEYLAN, Teminat, s. 117.

hususunda bilinçli bir yaklaşım geliştirerek tüketicinin de süreçte aktif rol almasını hedeflemektedir. Bir yandan da kredi verenin, tüketicinin yeterli ve teknik bilgisi olmayan tüketiciyi sömürmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Bu noktada ön bilgilendirme ve bilgilendirme yükümlülüklerinin ve zorunlu içerik düzenlemelerinin hüküm altına alınması, tüketiciyi etkin koruyacak hükümler arasındadır. Bu hükümlerle, tüketicinin kurduğu kredi sözleşmesinin sonuçlarını açıkça görebilmesi hedeflenmektedir. Sözleşmenin mahiyetini kavrayan tüketicinin, cayma hakkını kullanabilmesi de bilgilendirme yükümlülüğünden ayrı düşünülemeyecektir. Yine kanun koyucu sırf tüketiciyi içinde bulunduğu borç çıkmazından kurtarabilmek için genel borçlar hukuku eğiliminin aksine, erken ödeme halinde tüketici aleyhine tazminat talep edilememesi hükmünü getirmiştir. Ayrıca uygulamada tüketicinin zor durumundan yararlanarak daha çok masraf yapmasına neden olan sigorta uygulaması da yine tüketici lehine kaldırılmıştır.

Mevcut iktisadi şartlar ve üretim-tüketim dengesi dolayısıyla engel olunamayan tüketici kredilerinin ağır yükü, en azından tüketicinin korunmasına yönelik bu hükümlerle bir noktaya kadar hafifletilmektedir. Ancak mühim olan, kanun koyucunun tüketiciyi borçların içine dalmışken kurtarması değil; tüketicinin daha bilinçli bir tutum geliştirerek bu sistemin içine mümkün olduğunca girmemesinin sağlanmasıdır.

KAYNAKLAR

- AKİPEK, Şebnem, Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi, Ankara, Seçkin, 1999.
- AKİPEK, Şebnem, "Tüketici Kredileri", Milli Şerh, (Ed. Hakan TOKBAŞ, Özlem TÜZÜNER), İstanbul, Aristo, 2016, s. 480-542.
- AKİPEK Şebnem, AYDOĞDU Murat, "Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar", Milli Şerh, (Ed. TOKBAŞ Hakan, TÜZÜNER Özlem), İstanbul, Aristo, 2016, s. 122-180.
- AKYOL, Şener, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, 2. Bası, İstanbul, Vedat, 2006.
- ALTOP, Atilla, "Bankaların Düzenledikleri Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Akdi Faiz, Erken Ödeme, Temerrüt, Sözleşmede Değişiklik Yapılması, Sigorta Yaptırılması, Bağlı Krediler ve Sözleşmenin Feshi", Tüketici Hukuku Konferansı 5-6 Aralık 2015 Makaleler-Tebliğler, (Ed. Hüseyin Can AKSOY), Ankara, Yetkin, 2016, s. 80-96.
- ASLAN, İ. Yılmaz, Tüketici Hukuku Dersleri, 4. Baskı, Bursa, Ekin, 2013.
- ATAMER M. Yeşim, Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması, İstanbul, On İki Levha, 2016.
- AYDOĞDU, Murat, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, Adalet, 2015.
- BAYKAN Renan, Tüketici Hukuku Mevzuata İlişkin Yorum-Eleştiri-Öneri (Mevzuat), 2. Baskı, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2005-41.
- BAYKAN Renan, "Türkiye'de Tüketici Kredileri", Tüketici Kredilerinde Yeni Gelişmeler, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-55.
- BAYSAL, Başak, "Tüketici Kredisi (TKHK m. 22-31)", Yeni Tüketici Hukuku Konferansı (Derleyen Murat İNCEOĞLU), İstanbul, On İki Levha, 2015, s. 273-325.
- BUHUR, Oğuzhan, Hukuki Yönleriyle Kredi Kartı, 2. Baskı, İstanbul, On İki Levha, 2021.
- CEYLAN, Ebru, 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Getirdiği Düzenlemeler, İstanbul, Leges, 2015.
- CEYLAN, Ebru, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri- I " (Tüketici-1), TBB Dergisi, Sayı 79, 2008.

- CEYLAN Ebru, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri – II" (Tüketici-2), TBB Dergisi, Sayı 80, 2009.
- CEYLAN Ebru, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici Kredisi ve Kredi Kartı Sözleşmelerindeki Kişisel Teminatlarla İlgili Değerlendirmeler" (Teminat), Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S.17, 2021, s. 93-131.
- ÇABRİ, Sezer, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Ankara, Adalet, 2016.
- ÇINAR, Ömer, "Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Hükmüleri", Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları, (Ed. Hakan TOKBAŞ, Ali Suphi KURŞUN), İstanbul, Aristo, 2017, s. 37-69.
- DERYAL, Yahya, Tüketici Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara, Seçkin, 2008.
- EKER Ece Ayça, Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları (Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2020.
- EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara, Yetkin, 2020.
- GEZDER, Ümit, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul, Beta, 1998.
- GÜMÜŞ, Mustafa Alper, 6502 Sayılı Tüketicinin korunması Hakkında Kanun Şerhi, Cilt 1, İstanbul, Vedat, 2014.
- İNAL, Tamer, Tüketici Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Seçkin, 2014.
- KARA, İlhan, Tüketici Hukuku, Ankara, Engin, 2012.
- KARAKOCALI, Ahmet, Ali Suphi KURŞUN, Tüketici Hukuku, İstanbul, Aristo, 2015.
- KÜÇÜKAYDIN Emine Aslı, Tüketiciyi Koruyucu Nitelikli Geri Alma Hakkı, İstanbul, On İki Levha, 2018.
- NOMER, Haluk Nami, Baki İlkey ENGİN, Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Cilt I: Satış Sözleşmesi, I. Fasikül, 2. Bası, Ankara, Seçkin, 2015.
- OĞUZMAN M. Kemal "Şekil Noksanı Sebebiyle Butlan Dermeyanı Hakkının Suiistimali", İstanbul Barosu Dergisi, C. XXIX S. 6, 1995.
- OĞUZMAN, M. Kemal, M. Turgut ÖZ, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, İstanbul, Vedat, 2020.

- OZANOĞLU, Hasan, Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi, Ankara, Bankacılık Enstitüsü Yayınları, 1999.
- ÖLEKLİ Neşe, Banka Kredi Açma Sözleşmelerindeki Muacceliyet Şartları (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019
- ÖZSUNAY, Ergun, “AB Hukukunda Tüketici Kredileri”, Tüketici Kredilerinde Yeni Gelişmeler, İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2004-55, 2004.
- ÖZTEK Selçuk, “Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar”, Bankacılar Dergisi, S. 67, 2008, s. 6-27.
- TBB Kredi Kartları Çalışma Grubu, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu Değerlendirme Toplantısı Bankacılık Dergisi S. 56, 2006.
- TOKBAŞ, Hakan, Tüketici Hukuku ile İlgili Avrupa Birliği Direktifleri (Türkçe Metinleri), İstanbul, Aristo, 2015.
- YILDIRIM, AKKAYAN, Ayça, “Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisini Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 73-1, 2016, s. 261-278.
- YETİM Sedat, Kredi Kartları ve Tüketici Kredileri, Ankara, Sermaye Piyasası Kurulu Yayın No: 69, 1997.
- YILMAZ Abdülhamit, Belirli Süreli Tüketici Kredisini Sözleşmeleri, İstanbul, On İki Levha, 2018.
- YÜCE BİLGİN, Melek, “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Tüketici Kredileri”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XI S. 2 (2014) – C.XII S.1 (2015), s. 403-422.
- ZEVKLİLER, Aydın, Çağlar ÖZEL, Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara, Seçkin, 2016.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

www.lexpera.com.tr

www.resmigazete.gov.tr

www.tbmm.gov.tr